

Anexa

Agencia Română de Asigurarea Calității în Învățământul Superior

METODOLOGIA

**de evaluare externă,
standardele, standardele de referință și lista indicatorilor de performanță a
Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior**

București

2006

Cuprins

Preambul

Partea I. Principiile asigurării calității în învățământul superior	5
1.1. Transformări în învățământul superior	5
1.2. Principii fundamentale în abordarea calității educației.....	7
1.3. Relații între ARACIS și alte instituții	9
1.4. Asigurarea calității și acreditarea.....	10
1.5. Domeniile asigurării calității	11
1.6. Terminologie.....	13
Partea a II-a. Criterii, standarde și indicatori de performanță pentru asigurarea calității și acreditare	17
2.1 Corespondențe și relații între domenii, criterii, standarde și indicatori de performanță	17
2.2 Domenii, criterii, standarde, indicatori de performanță.....	20
Partea a III-a. Evaluarea externă a calității instituțiilor de învățământ superior ..	44
3.1 Etape în evaluarea calității academice.....	45
3.2 Standardele activității de evaluare externă.....	47
3.3 Auditarea evaluării externe a calității.....	49
3.4 Relevanța evaluării externe, a standardelor, criteriilor și indicatorilor de performanță.....	49
Partea a IV-a. Aplicații diferențiate pe cicluri de studii universitare	51
4.1 Autorizarea funcționării provizorii și acreditarea	51
4.1.1. Proceduri privind autorizarea funcționării provizorii și acreditarea.....	51
4.1.2. Obiectivele activităților de autorizare provizorie și acreditare	54
4.2 Cerințe normative privind autorizarea funcționării provizorii și acreditarea programelor de studii universitare de licență	55
4.3 Etape metodologice privind autorizarea funcționării provizorii și acreditarea programelor de studii universitare de licență.....	65
4.4 Acreditarea instituțiilor organizatoare de studii universitare de masterat...	68
4.5 Acreditarea instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat...	70
Considerații finale.....	71

Preambul

Metodologia privind asigurarea calității, autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea programelor de studiu și a instituțiilor de învățământ superior, denumită în continuare **Metodologia**, concretizează prevederile **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației**, astfel cum a fost aprobată cu modificări prin **Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare**.

Metodologia se aplică, începând cu anul universitar 2006-2007, pentru:

- (a) autorizarea funcționării provizorii a noilor programe de studii universitare de licență inițiate și propuse de instituțiile de învățământ superior acreditate;
- (b) autorizarea de funcționare provizorie a furnizorilor de învățământ superior care inițiază programe de studii universitare de licență și a programelor universitare de licență pe care aceștia le inițiază;
- (c) acreditarea instituțiilor organizatoare de studii universitare de masterat (IOSUM) și a instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat (IOSUD) pe baza autoevaluării și a evaluării externe a fiecărui domeniu de specializare și, în cadrul acestuia, a fiecărei specializări de studii universitare de masterat sau, respectiv, de doctorat, care sunt propuse a funcționa începând cu anul universitar 2007-2008; studiile universitare de masterat sau doctorat existente în anul universitar 2006-2007 vor funcționa doar până la finalizarea programelor lor de studii, fiind apoi treptat înlocuite de cele acreditate;
- (d) acreditarea acelor programe de studii și a instituțiilor de învățământ superior care au ajuns în acest stadiu pe baza aplicării prevederilor *Legii nr. 88/1993 privind acreditarea instituțiilor de învățământul superior și recunoașterea diplomelor*, republicată.

Pe lângă aceste activități de autorizare și acreditare, în vederea îmbunătățirii calității și pentru consolidarea relațiilor și cooperării dintre ARACIS și instituțiile de învățământ superior, **Metodologia** va fi experimentată în anul universitar 2006-2007 în toate universitățile acreditate care optează în mod voluntar să participe la pilotare. Rezultatele aplicării **Metodologiei** în anul universitar 2006-2007 vor fi sintetizate într-un raport al ARACIS privind starea calității în învățământul superior. Pe baza acestui raport se vor formula propuneri pentru îmbunătățirea **Metodologiei** și a calității învățământului superior.

Metodologia este destinată:

- a) reprezentanților universităților din România – rectori și prorectori, decani și prodecani, șefi de catedre și de departamente, membri ai comunităților universitare formate din: studenți, universitari, cercetători științifici și personal administrativ, respectiv tuturor celor ale căror activități configurează și dezvoltă calitatea academică în universități și facultăți;
- b) comisiilor și altor structuri care sunt responsabile direct de managementul calității în universități sau de evaluarea externă a calității;
- c) beneficiarilor învățământului superior, respectiv studenți, angajatori, și, într-un sens mai larg, întregii societăți;

Metodologia utilizează terminologia și conceptele stabilite prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației** și va fi dezvoltată de ARACIS în continuare, în conformitate cu prevederile legale, pentru a-i consolida caracterul aplicativ și pentru a servi mai bine beneficiarii în funcție de activitățile derulate în universități și de cerințele concrete ale acestora. Pentru aceasta, ARACIS cooperează strâns cu toate universitățile interesate, cu Ministerul Educației și Cercetării precum și cu reprezentanții studenților, ai sindicatelor și ai corporațiilor. Transparența informațiilor și deciziilor va fi asigurată astfel încât publicul să poată urmări modul de dezvoltare a sistemului de asigurare a calității în învățământul superior din România, ca parte a Spațiului European al Învățământului Superior.

Partea I: Principiile asigurării calității în învățământul superior

Schimbările din învățământul superior din România, ca de altfel din întreaga Europă și din alte părți ale lumii, au fost pe cât de multiple și radicale, pe atât de continue. Încă la începutul anilor 1990, au fost înființate în România primele universități particulare, iar numărul universităților publice, al facultăților sau al noilor programe de studii, respectiv specializări, a crescut rapid. Ca urmare a acestor diversificări și multiplicări, a fost adoptată **Legea nr. 88/1993** privind acreditarea instituțiilor de învățământ superior și recunoașterea diplomelor, republicată. În baza acestei **Legi**, a fost înființat Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare (CNEAA), care a desfășurat activități susținute de evaluare, de acreditare instituțională și de programe în perioada 1993-2006.

De la începutul aplicării Legii nr. 88/1993 și până în prezent, sistemul național de învățământ superior a trecut și prin alte transformări importante, iar după semnarea în 1999 a Declarației de la Bologna, România a devenit membră a „Procesului Bologna” care urmărește să configureze, până în 2010, Spațiul European al Învățământului Superior prin noi schimbări și transformări. Asigurarea calității academice este unul din obiectivele centrale ale Procesului Bologna. Realizarea sa este dependentă de corespondențele care se stabilesc între sensurile calității academice și transformările care au loc în învățământul superior.

1.1 Transformări în învățământul superior

Dintre transformările deja produse sau în curs de configurare, **Metodologia** ține seama, în măsură diferită, de următoarele aspecte:

- Diversitatea instituțiilor de învățământ superior, care rezultă în principal din:
 - schimbări în profilul instituțional al universităților tradiționale, mai ales prin diversificarea programelor de studii;
 - coexistența universităților comprehensive, pluridisciplinare, cu cele centrate pe un câmp disciplinar mai restrâns;

- existența unor organizații care gestionează programe de studii oferite de universitățile străine în formule diverse, de tip transnațional sau fără granițe;
- Multiplicarea formulelor de programe care asigură o „învățare distribuită”, bazate mai mult pe mobilitatea programelor și a personalului didactic și mai puțin sau chiar deloc pe deplasarea studenților, sub următoarele aspecte:
- organizarea de filiale în teritoriu;
 - programe de învățământ la distanță, cu frecvență redusă sau în alte forme de învățământ aprobate prin lege.
- Creșterea complexității și a dimensiunii instituțiilor de învățământ superior, în termenii numărului programelor de studii și a studenților, însoțită de apariția unor dificultăți, cum ar fi:
- transformarea universităților din instituții elitiste în instituții care oferă învățământ superior de masă;
 - menținerea și chiar accentuarea cerințelor privind performanțele în cercetare, odată cu accentuarea solicitărilor din domeniul predării;
 - dificultăți de recrutare a tinerilor cercetători și cadre didactice datorită ofertelor salariale necompetitive;
 - existența unor disparități accentuate între atractivitatea diferitelor programe de studii și implicit între sursele și nivelurile de finanțare din fonduri publice și extrabugetare.
- Decalajul între cerințele instituționale și mai ales publice pentru un management universitar performant și unele practici de conducere neadecvate are diverse surse:
- armonizarea conducerii centrale cu cea a facultăților sau a departamentelor întâmpină dificultăți în alocarea resurselor și în realizarea obiectivelor, influențând negativ cadrul instituțional al calității;
 - neasigurarea omogenității instituționale are repercusiuni asupra profilului instituțional al calității.
- Promovarea bunelor practici din universitățile românești sau din străinătate pentru creșterea performanțelor academice;

- Participarea în cadrul „spațiului european al învățământului superior” și confruntarea cu globalizarea sporesc presiunea forțelor competitive pe o „piață” tot mai extinsă a învățământului superior.

1.2 Principii fundamentale în abordarea calității educației

Întrucât astfel de caracteristici și schimbări influențează în mod relevant asigurarea calității învățământului superior, corespondențele dintre dinamica sistemului sau instituțiilor de învățământ superior și abordarea calității sunt esențiale.

În conformitate cu legislația în vigoare, realizarea și evaluarea calității au o dimensiune externă și una internă.

Dimensiunea externă este instituită de Procesul Bologna, care are la bază un document programatic („Declarația de la Bologna”, 1999) adoptat de toți miniștrii responsabili de învățământul superior din țările membre, precum și comunicatele semnate de miniștrii educației la întâlnirile de la Praga (2001), Berlin (2003) și Bergen (2005). De aplicarea riguroasă a setului de prevederi stabilite la nivel european depinde includerea agențiilor naționale pentru asigurarea calității, deci și a ARACIS, în Registrul ENQA (European Network for Quality Assurance in Higher Education). Totodată, prin poziționarea universităților din țara noastră în Spațiul European al Învățământului Superior se asigură încrederea în calitate și se realizează pe baze superioare și recunoașterea academică și/sau, după caz, profesională a diplomelor românești.

Dimensiunea internă a calității academice se construiește în baza legislației în vigoare și în funcție de specificul fiecărei universități, de tradiția și patrimoniul cultural al învățământului superior din țara noastră. Ea este integral în responsabilitatea fiecărei universități sau a fiecărui furnizor de programe de educație. În această abordare, asigurarea calității devine un proces adaptat la specificul instituțional existent și se instituie ca un mecanism prin care rezultatele sau performanțele academice sunt mereu îmbunătățite. Iată de ce în continuare sunt precizate principiile de referință ale **Metodologiei**:

- **Referință europeană:** sistemul și instituțiile de învățământ superior din România aparțin Spațiului European al Învățământului Superior și asigură

nivele de calitate conforme cu cerințele acestui spațiu și competitive pe plan european și internațional.

- **Responsabilitate instituțională:** responsabilitatea și managementul asigurării calității sunt de competența fiecărei universități acreditate, în conformitate cu autonomia universitară.
- **Diversitate instituțională:** diversitatea instituțiilor, a misiunii și obiectivelor lor, este respectată și încurajată prin evaluarea externă a calității.
- **Cooperare cu toate componentele sistemului educațional:** abordarea, practicile aplicate și formele de asistență tehnică oferite de ARACIS se bazează pe relații de cooperare și încredere mutuală în raporturile cu instituțiile de învățământ superior și cu alți parteneri.
- **Centrare pe rezultate:** în asigurarea și evaluarea calității, rezultatele în învățare și performanțele în cercetarea universitară, considerată ca o componentă a procesului de învățământ, ocupă poziția centrală de referință;
- **Identitate instituțională:** rezultatele și performanțele în învățare și cercetare pot fi obținute printr-o varietate de practici, metode sau structuri, proiectate și aplicate în mod autonom de fiecare instituție, conform propriilor opțiuni. În acest sens, ponderea cea mai importantă în evaluările ARACIS se acordă mai ales rezultatelor și performanțelor, fără a se neglija influența bunelor practici și a structurilor performante în domeniul calității academice;
- **Autoevaluarea internă, instituțională, a calității:** fiecare document de autoevaluare trebuie să prezinte specificul culturii calității din instituția de învățământ superior și să se asigure continuitatea îmbunătățirii performanțelor;
- **Evaluarea externă:** evaluarea externă se bazează pe demonstrarea de către instituția de învățământ superior a rezultatelor și a performanțelor în învățare și în cercetare și pe verificarea corespondenței acestora cu realitatea efectivă

din instituție, inclusiv cu verificarea activității studenților, în raport cu standardele asumate;

- **Îmbunătățirea calității:** îmbunătățirea continuă a calității și a managementului instituțional al acesteia reprezintă obiectivul principal al evaluării externe.

Aceste principii constituie cadrul de referință al activității ARACIS și al prezentei **Metodologii**. Menirea lor este de a promova acea cultură a calității care va concura în mod consecvent la realizarea unui învățământ superior de calitate, afirmat ca un bun public, care este demn de încrederea publică și care contribuie la dezvoltarea și realizarea personală a studenților, precum și la îmbunătățirea continuă a calității vieții, a culturii și economiei naționale într-un cadru european. Principiile sunt astfel formulate încât să asigure nu numai continuitatea activităților și rezultatelor Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare (CNEAA) din perioada 1993 – 2006, ci și dezvoltarea calității educației în noile condiții europene și internaționale.

1.3 Relații între ARACIS și alte instituții

Noua abordare în asigurarea calității în învățământul superior se bazează pe autonomia universităților în formularea și realizarea propriilor opțiuni privind nivelul calității și managementul de realizare a acestuia. Totodată, ARACIS și instituțiile de învățământ superior, împreună cu celelalte autorități responsabile pentru organizarea și desfășurarea procesului educațional, cooperează activ pentru:

- îmbunătățirea continuă a calității, prin:
 - evaluarea, revizuirea și perfecționarea criteriilor, standardelor și indicatorilor de performanță ai calității, concomitent cu corelarea acestora cu cerințele impuse ale calificării prevăzute de Cadrul Național al Calificărilor;
 - ridicarea nivelului standardelor de referință și al indicatorilor de performanță corespunzători, în fiecare instituție, conform misiunii acesteia;
- asumarea cât mai deplină a capacității de răspundere publică, prin:

- realizarea unor niveluri de calitate care corespund așteptărilor beneficiarilor, în primul rând ale studenților și ale angajatorilor;
 - afirmarea învățământului superior ca bun public;
 - comunicarea consistentă, clară și coerentă cu publicul beneficiar;
 - informarea corectă a publicului cu privire la rezultatele reale obținute și la intențiile de îmbunătățire.
- promovarea modalităților de încurajare a autoevaluării și, acolo unde este cazul, planificarea strategiilor de schimbare și îmbunătățire, prin:
- identificarea onestă și riguroasă a realizărilor și neajunsurilor;
 - promovarea realizărilor și corectarea rapidă a neajunsurilor;
 - considerarea rezultatelor efective ca referințe ale evaluării.

1.4 Asigurarea calității și acreditarea

Obiectivul central al activităților ARACIS constă în asigurarea și îmbunătățirea calității. Acreditarea este acel proces de asigurare și îmbunătățire a calității academice prin care o organizație furnizoare de educație este mai întâi autorizată să funcționeze provizoriu ca instituție de învățământ superior, dobândind dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza admiterea la studii, și apoi acreditată și recunoscută ca făcând parte din sistemul național de învățământ superior, dobândind dreptul să emită diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute național, să organizeze, după caz, examene de absolvire, licență, masterat și doctorat. **Standardele, standardele de referință și indicatorii de performanță sunt comuni atât pentru asigurarea calității în instituțiile deja acreditate cât și pentru acreditarea instituțiilor nou înființate.** Ceea ce diferă este nivelul lor de realizare. În vederea autorizării și acreditării se ia ca bază **nivelul minim** de realizare a indicatorilor de performanță. În asigurarea calității, standardele de referință pot atinge niveluri optime instituționale, situate peste nivelul minim. **Prin acreditare, ARACIS urmărește:**

- să asigure comunitățile universitare, beneficiarii și publicul în general că instituția acreditată demonstrează că satisface standardele minime de calitate ale unei instituții de învățământ superior;
- să promoveze angajarea instituției în direcția creșterii continue a calității academice afirmată prin rezultate în învățare și cercetare;
- să consacre instituțional standardele pentru un management și o cultură a calității și să demonstreze prin probe și documente relevante starea acestora;
- să susțină și să încurajeze instituția să se autoevalueze și să coopereze în evaluarea ei externă pentru asigurarea și creșterea calității;
- să coopereze cu instituțiile de învățământ superior în realizarea, monitorizarea și compararea calității academice precum și cu Autoritatea Națională pentru Calificările din Învățământul Superior;
- să nu accepte programe de studii ale furnizorilor de educație care nu îndeplinesc standardele minime de calitate academică.

1.5 Domeniile asigurării calității

În asigurarea calității educației sunt avute în vedere trei **domenii** fundamentale de organizare și funcționare a unei organizații care dorește să devină sau este deja instituție de învățământ superior. Criteriile, standardele și indicatorii de performanță sunt astfel formulați încât accentul să nu fie pus numai pe conformarea unei organizații la un set predeterminat sau predefinit de condiții cantitative și calitative, ci și pe angajarea deliberată, voluntară și proactivă a instituției pentru realizarea anumitor performanțe demonstrabile prin rezultate efective. Rolul evaluatorului extern, respectiv al ARACIS, este de a lua act și a evalua capacitatea managerială și educațională a furnizorului de educație, pentru ca, pe această bază, să poată ajunge în situația de a constata și apoi a

valida sau a invalida documentat și public funcționarea. **Domeniile de asigurare a calității**, stabilite de OUG nr. 75/2005 la art. 10, sunt următoarele:

1. **Capacitatea instituțională**: instituția dispune de o organizare coerentă și de un sistem adecvat de conducere și administrare, are baza materială și resursele financiare necesare unei funcționări stabile pe termen scurt și mediu, precum și resursele umane pe care se poate baza pentru a realiza misiunea și obiectivele propuse asumate.
2. **Eficacitatea educațională** se referă la organizarea proceselor de predare, învățare și cercetare în termeni de conținut, metode și tehnici, resurse, selecție a studenților și a personalului didactic și de cercetare, astfel încât să obțină acele rezultate în învățare sau în cercetare pe care și le-a propus prin misiunea sa, care trebuie să fie clar formulată. Seturile de criterii de evaluare care corespund eficacității educaționale vizează:
 - a) proiectarea obiectivelor și rezultatelor :
 - formularea clară și ușor de înțeles;
 - adecvare la calificările universitare vizate (licență într-un domeniu sau specializare, master sau doctorat) și diferențiate pe discipline și/sau programe de studiu;
 - asocierea riguroasă cu proceduri adecvate de evaluare internă a gradului de realizare;
 - b) organizarea cadrului de realizare a învățării, prin:
 - planuri, programe de învățământ, metode de predare, criterii și tehnici de evaluare a studenților;
 - recrutarea și dezvoltarea adecvată a personalului didactic;
 - resursele și facilitățile de învățare disponibilizate, legate de activitatea financiară a organizației;
 - organizarea fluxurilor de predare, învățare și examinare a studenților;
 - serviciile studentești oferite, inclusiv activitățile extracurriculare.

3. **Managementul calității** se concentrează pe acele strategii, structuri, tehnici și operații prin care instituția demonstrează că își evaluează performanțele de asigurare și îmbunătățire a calității educației și dispune de sisteme de informații care demonstrează rezultatele obținute în învățare și cercetare. Importanța acestui domeniu constă, pe de o parte, în concentrarea asupra modului în care instituția gestionează asigurarea calității tuturor activităților sale, iar pe de alta, de a face publice informațiile și datele care probează un anumit nivel al calității.

Cele trei domenii sunt complementare, iar utilizarea lor este obligatorie, în conformitate cu prevederile legale. În acest sens, orice instituție de învățământ superior este invitată să ajungă la stadiul în care dispune de mijloacele și informațiile care sunt structurate pe cele trei domenii, ținând cont de profilul său specific și de misiunea și obiectivele pentru care a optat. Conducătorul instituției de învățământ superior, prin Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității din instituție, este responsabil de elaborarea și realizarea strategiilor privind calitatea, structurate pe cele trei domenii.

1.6 Terminologie

În această secțiune sunt precizate semnificațiile asociate principalilor termeni folosiți pentru aplicarea prezentei **Metodologii**.

Organizația furnizoare de educație: este o instituție de învățământ sau altă persoană juridică, care, potrivit statutului, desfășoară activități de învățământ superior pe bază de programe de studii legal aprobate. În conformitate cu legea, organizația furnizoare de educație se supune procedurii de evaluare, pentru evaluarea externă a asigurării calității, sau, după caz, pentru autorizarea funcționării provizorii sau pentru acreditarea programelor de studii sau/și a sa ca organizație furnizoare de educație. Pot desfășura activități de învățământ superior și pot utiliza denumirile de universitate sau altele similare numai instituțiile de învățământ superior autorizate să funcționeze provizoriu ori acreditate (Art. 29, alin. (4) lit. a) și b) și Art. 35, alin. (1) din OUG 75/2005); acreditarea instituțiilor de învățământ superior se face prin lege, promovată de Guvern, la inițiativa Ministerului Educației și Cercetării, pe baza avizului ARACIS (Art.31, lit.g) din OUG 75/2005).

Programul de studii: un program de studii/specializare constă în totalitatea activităților de proiectare, organizare, conducere și realizare efectivă a predării, învățării și cercetării dintr-un domeniu care conduce la obținerea unei calificări universitare. Programele de studii se diferențiază în funcție de: (a) nivelul calificării universitare: licență, master, doctorat; (b) forma de învățământ: la zi, seral, cu frecvență redusă, învățământ la distanță etc.; (c) domeniul de specializare a cunoașterii, conform cu diviziunea academică a cunoașterii și cu diviziunea profesională a muncii. Un program de studii se concretizează prin: (a) *planul de învățământ* care include toate disciplinele care contribuie la obținerea unei calificări universitare, repartizate succesiv pe ani de studii și cu ponderi exprimate în credite de studiu de tipul ECTS; (b) programe sau *fișe ale disciplinelor* în care sunt formulate: tematica predării și învățării și practicile asociate predării, învățării și evaluării; (c) *organizarea studenților și a personalului didactic* în perioada de realizare a programului de studii; (d) sistemul de *asigurare a calității* academice a activităților de realizare a programului de studii.

Autorizarea funcționării provizorii a programelor de studii sau/și instituțională este prima etapă a procedurii de acreditare și reprezintă rezultatul evaluării externe de către ARACIS pe baza raportului de autoevaluare propus de solicitant. Autorizația de funcționare provizorie este actul care conferă instituției de învățământ superior sau organizației furnizoare de educație dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza, după caz, admiterea într-un program de studii. Autorizația de funcționare provizorie a unui program de studii se acordă, pe baza avizului favorabil al ARACIS și al Ministerului Educației și Cercetării, prin hotărâre a Guvernului, inițiatorul fiind Ministerul Educației și Cercetării, în termen de maximum 90 de zile calendaristice de la transmiterea acestuia. Autorizația de funcționare provizorie a unei instituții de învățământ superior se poate acorda, prin Hotărâre a Guvernului, cu cel puțin 6 luni înainte de începerea unui nou an universitar, dacă organizația furnizoare de educație a inițiat cel puțin trei programe de studiu care au fost propuse și avizate favorabil să funcționeze provizoriu de către ARACIS și Ministerul Educației și Cercetării.

Acreditarea este acea modalitate de asigurare a calității prin care se certifică respectarea standardelor pentru funcționarea organizației furnizoare de educație și a programelor de studii. Acreditarea se propune și se acordă, pe baza rezultatelor

procesului de evaluare externă efectuată de către ARACIS, ca recunoaștere a calității academice a unei instituții de învățământ superior sau a unei organizații furnizoare de educație care a fost autorizată să funcționeze provizoriu și care îndeplinește cerințele minime ale standardelor și indicatorilor de performanță privind calitatea educației. Acreditarea unui program de studii se face prin Hotărâre de Guvern inițiată de Ministerul Educației și Cercetării, pe baza avizului ARACIS, în termen de maximum 90 de zile calendaristice de la transmiterea acestuia. Acreditarea unei instituții de învățământ superior, indiferent de denumire: universitate, academie de studii, institut, școală sau organizație furnizoare de educație, se face prin Lege, promovată de Guvern, la inițiativa Ministerului Educației și Cercetării, pe baza avizului ARACIS. Proiectul Legii de acreditare a unei instituții de învățământ superior poate fi inițiat de către Ministerul Educației și Cercetării numai dacă instituția are cel puțin trei programe de studii acreditate. Instituțiile de învățământ superior acreditate sunt integrate în sistemul de învățământ național și au dreptul de a elibera diplome, certificate și alte acte de studii, recunoscute de Ministerul Educației și Cercetării, și de a organiza examenele prin care se finalizează programul de studii universitare de licență, masterat și/sau doctorat.

Standardele, standardele de referință și indicatorii de performanță descriu cerințele de calitate ale activităților unei organizații furnizoare de educație care solicită să fie autorizată să funcționeze provizoriu, ale unei instituții de învățământ superior acreditate care solicită autorizarea de funcționare provizorie/acreditarea unui nou program de studii sau ale unei instituții de învățământ superior acreditate care solicită evaluarea externă a stării calității educației oferite. Standardele corespund, în mod diferențiat, domeniilor și criteriilor de asigurare a calității educației, iar indicatorii de performanță măsoară gradul de realizare a unei activități prin raportare la standarde.

Standardele sunt formulate în termeni de reguli sau rezultate și definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a unei activități în educație. Orice standard este formulat în termeni generali sub forma unui enunț și se concretizează într-un set de indicatori de performanță. Standardele sunt diferențiate pe criterii și domenii.

Standardele de referință sunt acele standarde care definesc un nivel optimal de realizare a unei activități de către o organizație furnizoare de educație, pe baza bunelor

practici existente la nivel național, european sau mondial. Standardele de referință sunt specifice fiecărui program de studii sau fiecărei instituții, sunt opționale și se situează peste nivelul minimal. Standardele de referință pot varia de la o instituție la alta și există posibilitatea ca, în timp, instituțiile să-și formuleze standarde de referință la niveluri cât mai înalte și competitive național și european. Opțiunea pentru un nivel al standardului de referință se face prin raportare la un standard, iar în cadrul acestuia prin raportare la niveluri opționale ale indicatorilor de performanță.

Indicatorul de performanță reprezintă un instrument de măsurare a gradului de realizare a unei activități desfășurate de o organizație furnizoare de educație prin raportare la un standard. Indicatorii de performanță identifică acele rezultate care variază de la un *nivel minim acceptabil* până la un *nivel maxim identificabil*. Nivelul minim al indicatorilor de performanță corespunde cerințelor unui standard. Nivelurile maxime corespund standardelor de referință, sunt opționale și diferențiază calitatea din instituții în mod ierarhic progresiv.

Autorizarea funcționării provizorii, acreditarea unui program de studii sau acreditarea instituțională se realizează pe baza *nivelului minim* al tuturor standardelor și indicatorilor de performanță nu numai exhaustiv. Nerealizarea nivelului minim al unui indicator de performanță atrage după sine amânarea autorizării sau acreditării. Totodată, nivelul standardelor de referință variază de la un domeniu de licență la altul și de la un tip de instituție de învățământ superior la alta. Formularea standardelor de referință este de competența instituției pe baza informațiilor oferite de ARACIS cu privire la variația europeană a standardelor și indicatorilor de performanță. Acestea trebuie înțelese ca standarde de referință proprii, pe care instituția și le propune și își asumă obligația să le realizeze în concordanță cu strategia sa de asigurare a calității.

Evaluarea academică periodică se realizează concomitent pentru toate structurile de învățământ superior autorizate să funcționeze provizoriu sau acreditate.

Filialele instituțiilor de învățământ superior, ale facultăților, specializărilor, indiferent de forma de învățământ pe care o practică (zi, cu frecvență redusă, la distanță) sau de localizarea geografică, trebuie să respecte aceleași standarde de calitate. Acestea sunt considerate unități distincte și se supun separat procedurii de evaluare academică și acreditare.

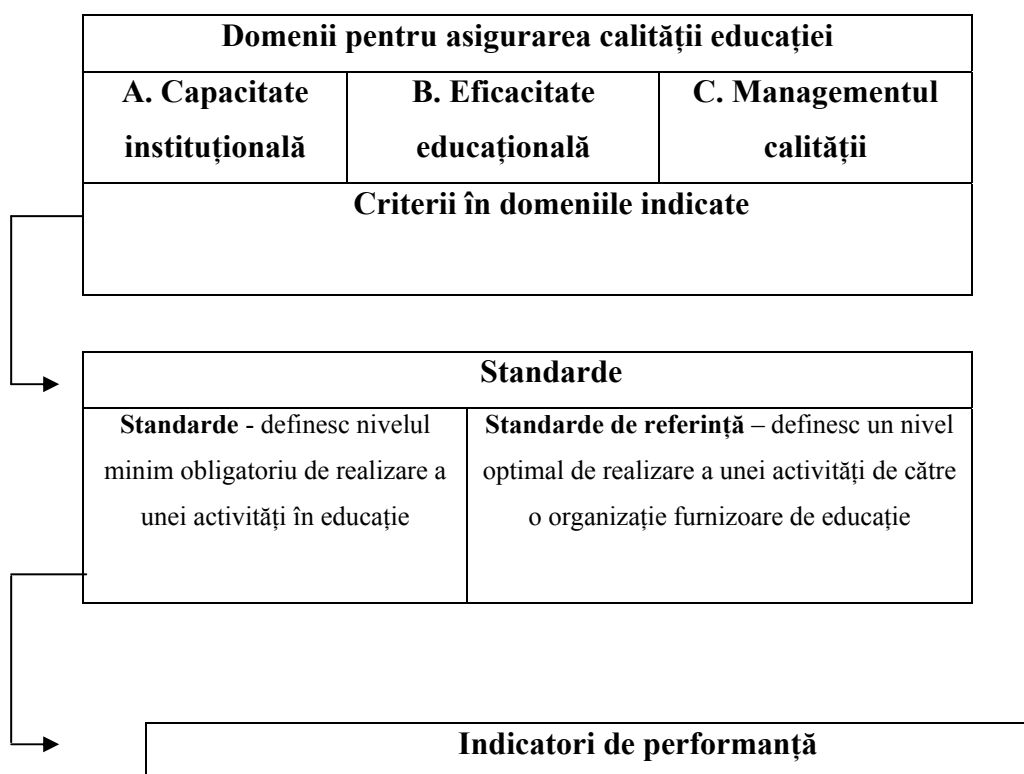
Partea a II-a: Criterii, standarde și indicatori de performanță pentru asigurarea calității și acreditare

Criteriile, standardele și indicatorii de performanță sunt aplicate în asigurarea calității și în acreditare. Acestea sunt utilizate de instituțiile de învățământ superior și de ARACIS, după cum urmează: (a) reprezintă baza de referință pentru managementul calității din instituțiile de învățământ superior; (b) oferă cadrul de construcție a bazelor de date și informații pe care instituțiile le pot utiliza pentru monitorizarea internă și demonstrarea externă a stării asigurării calității academice; (c) sunt utilizate de către ARACIS în procesul de evaluare și asigurare externă a calității, în vederea acreditării și a dezvoltării unei culturi a calității.

2.1 Corespondențe și relații între domenii, criterii, standarde și indicatori de performanță

Setul de corespondențe între structura și activitățile unei organizații care intenționează să devină sau este deja instituție de învățământ superior și principalele cerințe care corespund standardelor, standardelor de referință și indicatorilor de performanță este determinat de relațiile dintre criterii, standarde și indicatori de performanță. Corespondența și relațiile ierarhice între domenii, criterii, standarde și indicatori de performanță sunt prevăzute în Schema 1.

Schema 1. Relațiile ierarhice între domenii, criterii, standarde și indicatori

Criteriile se referă la fiecare dintre cele trei domenii stabilite prin lege și reprezintă aspectele fundamentale de organizare și funcționare a unei organizații furnizoare de educație. Fiecărui criteriu îi corespunde un set de standarde. Rolul standardelor este de:

- a orienta instituțiile în autoevaluarea calității cu scopul de a-și aprecia propriile rezultate și performanțe în mod independent precum și pentru a identifica domeniile în care să corecteze sau să-și îmbunătățească performanțele;
- a oferi un cadru pentru elaborarea rapoartelor instituționale de autoevaluare;
- a oferi baza evaluării externe;
- a institui un cadru comun de referință pentru asigurarea calității și pentru acreditare.

Valorile indicatorilor de performanță ai unui standard variază de la nivelul minim acceptabil, în funcție de care se conferă statutul de autorizare, respectiv de acreditare sau se menține acest statut, până la un nivel de referință pe care fiecare instituție îl adoptă în mod independent, inclusiv pe baza comparării sale cu alte instituții similare din țară sau din străinătate. Standardul este astfel definit încât, prin indicatorii săi de performanță, să corespundă nivelului minim acceptabil.

Valorile indicatorilor de performanță pentru **standardele de referință** variază instituțional. În completarea **Metodologiei**, ARACIS va oferi informații privind variația națională, europeană și globală a standardelor și a valorilor indicatorilor de performanță ai acestora, pentru a orienta instituțiile să-și definească propriile standarde de referință. **Metodologia** precizează ca obligatorii și exhaustive standardele și nivelele minime ale indicatorilor de performanță asociați. Standardele și/sau valorile de referință din **Metodologie** au caracter de recomandare. Instituțiile urmează să elaboreze și să-și adopte propriile standarde de referință, ținând cont și de baza informativă și de consultanță oferită pe baza de contract, de către ARACIS.

Pentru aplicarea standardului, acestuia i se asociază un set de indicatori de performanță. Un indicator este menit să identifice acele rezultate care variază de la un nivel minim acceptabil (Min) până la un nivel maxim identificabil (Ref_1 , Ref_2 , etc.). Variația de la minim la maxim este specificată pe baza experiențelor din domeniu ale mai multor universități din țară și din Spațiul European al Învățământului Superior. Toate instituțiile de învățământ superior își vor stabili, pentru o perioadă de timp determinată, de exemplu un ciclu de mandat al conducerii alege – 4 ani, pe o perioadă din planul strategic instituțional sau conform unor alte opțiuni, o poziție specifică de pe spațiul variațional care corespunde unui indicator. Nivelul minim al indicatorului corespunde condițiilor pentru conferirea statutului de autorizare de funcționare provizorie sau de acreditare. Prin valorile superioare instituțiile de învățământ superior se pot diferenția din punctul de vedere al calității.

Evaluarea calității într-o instituție se face în cele trei domenii precizate prin lege, pe baza informațiilor corespunzătoare standardelor și indicatorilor de performanță.

2.2 Domenii, criterii, standarde, indicatori de performanță

Domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță aplicați în asigurarea calității și în acreditare sunt prezentați în continuare. Fiecare din cele trei domenii privind asigurarea calității este asociat cu un set de standarde, iar fiecărui standard îi corespund indicatori specifici de performanță. Cerințele sau valorile unui indicator de performanță variază de la nivelul minim (Min) obligatoriu la un nivel de referință (Ref.) recomandat, pentru care instituția poate opta sau poate să-și stabilească un nivel superior acestuia prin propriile standarde de referință.

Domeniul A : Capacitatea instituțională

Criteriul A.1 – Structurile instituționale, administrative și manageriale

Universitatea își formulează misiunea și obiectivele în concordanță cu un set de valori de referință, astfel încât să se individualizeze în sistemul de învățământ superior și să se afirme ca o instituție autonomă, care produce și transmite cunoașterea, în concordanță cu valorile libertății academice și ale integrității etice. Universitatea își susține activitățile de realizare a obiectivelor fixate printr-o structură instituțională, administrativă și managerială corespunzătoare.

Standarde (S) și indicatori de performanță (IP)

S.A.1.1 Misiune, obiective și integritate academică

Instituția formulează propria misiune și stabilește obiectivele pe care le urmărește în concordanță cu un set de valori de referință. Instituția poate dovedi că respectă și apără libertatea academică a personalului și studenților și funcționează în condiții de autonomie universitară și de responsabilitate și răspundere publică pentru educația oferită și resursele utilizate în acest scop.

Indicatori de performanță

IP.A.1.1.1. Misiune și obiective

Min: Instituția este înființată și funcționează conform legii. Instituția are o Cartă Universitară ale cărei prevederi sunt concordante cu

legislația națională și cu principiile Spațiului European al Învățământului Superior și sunt cunoscute de membrii comunității universitare. Misiunea și obiectivele asumate de instituție o individualizează în sistemul național de învățământ superior prin claritate, distincție și specificitate.

Ref 1: Prin formulare și mod de realizare, misiunea și obiectivele instituției o individualizează în Spațiul European al Învățământului Superior.

IP.A.1.1.2. Integritate academică

Min: Instituția are un cod al eticii și integrității academice prin care apără valorile libertății academice, autonomiei universitare și integrității etice și dispune de practici și mecanisme clare pentru aplicarea codului.

Ref. 1: Instituția nu numai că are un astfel de cod și practici asociate, dar controlează și poate face dovada aplicării lor, cu privire la activitățile de conducere, cercetare, predare sau examinare. Rezultatele acestui control sunt făcute publice.

IP.A.1.1.3. Răspundere și responsabilitate publică

Min: Instituția dispune de practici de auditare internă cu privire la principalele domenii ale activității universitare pentru a se asigura că angajamentele pe care și le-a asumat sunt respectate riguros, în condiții de transparență publică.

Ref. 1: Auditarea internă se realizează efectiv, periodic și pe o bază reglementată intern, la nivel de instituție și de compartimente și privește domeniile financiar-contabil, ale integrității academice, ale predării, examinării și cercetării. Anual se publică un raport de audit academic, dezbătut în Senat, și se elaborează un plan de ameliorare.

S.A.1.2. Conducere și administrație

Instituția are un sistem de conducere universitară coerent, integrat și transparent și care se bazează pe o administrație eficientă și eficientă, adaptată misiunii și obiectivelor asumate.

Indicatori de performanță

IP.A.1.2.1. Sistemul de conducere

Min: Instituția are un sistem de conducere și un regulament de funcționare internă care respectă reglementările legale în vigoare. Mecanismul de alegere a reprezentanților studenților în consilii, senate și alte structuri este clar descris în Carta Universitară și în regulamentele interne. Acesta este democratic și transparent, nediscriminatoriu și nu limitează dreptul studenților de a reprezenta și de a fi reprezentați.

Ref. 1: Sistemul de conducere și regulamentul de funcționare internă utilizează și sisteme informaționale și de comunicare, de tip Internet și Intranet, care implică membrii comunității universitare, inclusiv studenții, și răspund intereselor publice.

IP.A.1.2.2. Management strategic

Min: Instituția are un plan strategic cu un orizont de cel puțin patru ani și planuri operaționale anuale care sunt cunoscute de membrii comunității universitare și sunt aplicate conform unor practici și mecanisme de urmărire riguroasă.

Ref. 1: Planul strategic este elaborat pe termen lung, mediu și scurt, este actualizat anual sau în funcție de evoluția și contextul învățământului superior și este urmărit consecvent în realizare și în evaluarea performanțelor conducerii și administrației.

IP.A.1.2.3. Administrație eficientă

Min: Universitatea dispune de o administrație care respectă reglementările legale în vigoare, este eficientă în privința organizării, numărului și calificării personalului și funcționează riguros prin serviciile oferite comunității universitare.

Ref. 1: Universitatea dispune de o administrație eficientă și riguroasă și are mecanisme de control și de dezvoltare continuă a performanțelor administrației.

Ref. 2: Nivelul de informatizare al administrației să fie compatibil cu cel din spațiul european.

Criteriul A.2 - Baza materială

S.A.2.1. Patrimoniu, dotare, resurse financiare alocate

Universitatea dispune de acel patrimoniu care contribuie în mod eficient la realizarea misiunii și obiectivelor fixate.

Indicatori de performanță

IP.A.2.1.1. Spații de învățământ, cercetare și pentru alte activități

Min: Respectând diferențele dintre formele de învățământ (la zi, seral, cu frecvență redusă și la distanță) și, respectiv, obiectivele activităților de cercetare, universitatea asigură spații de învățământ și cercetare care corespund specificului său, prin săli de predare, laboratoare didactice și centre de cercetare, în concordanță cu normele tehnice, de siguranță și igienico-sanitare în vigoare. Calitatea acestora este evaluată în funcție de suprafață, volum, starea tehnică, numărul total de studenți, numărul de personal didactic și de cercetare, diferențiate pe domenii, programe de studii și instituțional prin raportare la normele menționate. Indicatorul se referă și la spațiul de căminizare și la alte spații oferite studenților pentru activități sociale, culturale sau sportive.

Ref. 1: Pe lângă spațiile existente, universitatea dispune de planuri de dezvoltare și de planuri de investiții realiste, dependente de veniturile previzionate.

IP.A.2.1.2. Dotare

Min: Sălile de predare/seminarizare dispun de echipamente tehnice de învățare, predare și comunicare care facilitează activitatea cadrului didactic și receptivitatea fiecărui student; laboratoarele

de cercetare dispun de echipamente și mijloace de funcționare corespunzătoare exigențelor minime.

Ref. 1: Dotarea sălilor de curs/seminar și a laboratoarelor didactice și de cercetare corespunde stadiului actual de dezvoltare a cunoașterii științifice și este comparabilă cu cea din universitățile dezvoltate din Europa și cu bunele practici internaționale.

IP.A.2.1.3. Resurse financiare

Min: Instituția demonstrează că dispune de surse de finanțare și de resurse financiare suficiente, pe termen scurt (anual) și în perspectivă (pentru minimum trei/patru ani succesivi), pe care le alocă pentru a realiza în mod adecvat misiunea și obiectivele pe care și le-a fixat. Instituția dispune de un buget anual realist și de un buget pe trei/patru ani, precum și de politici financiare pe termen scurt și mediu, cu referire la sustenabilitatea financiară.

Ref. 1: Pe lângă asigurarea necesarului curent, universitatea dispune de rezerve financiare consistente, de surse diversificate de finanțare și de rigoare în planificarea și definirea politicilor de investiții și de gestiune financiară.

IP.A.2.1.4. Sistemul de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenți

Min: Instituția are un Regulament de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenți, pe care îl aplică în mod consecvent. Bursele sunt acordate din alocații de la bugetul de stat și din resurse proprii.

Ref 1: Proporția resurselor proprii ale instituției în fondul de burse este de minim 10%.

Ref 2: Proporția resurselor proprii ale instituției în fondul de burse este de minim 20%.

Domeniul B : Eficacitate educațională

Universitatea organizează activitățile de predare, în termenii rezultatelor de învățare, și activitățile de cercetare, prin raportare la performanțele de dezvoltare și transfer ale cunoașterii și tehnologiei. Acest domeniu de evaluare a calității academice vizează **procesele** de predare, învățare și cercetare și **rezultatele** obținute, în vederea stabilirii nivelului eficacității educaționale.

Standarde (S) și indicatori de performanță (IP)

Criteriul B.1 – Conținutul programelor de studiu

S.B.1.1. Admiterea studenților

Instituția formulează propria politică de recrutare și admitere a studenților și o aplică în mod transparent și riguros, respectând principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nici o discriminare.

IP.B.1.1.1. Principii ale politicii de admitere la programele de studiu oferite de instituție

Min: Instituția aplică o politică transparentă a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de aplicare. Marketingul universitar promovează informații reale și corecte, indicând posibilități de verificare și confirmare. Admiterea se bazează exclusiv pe competențele academice ale candidatului și nu aplică nici un fel de criterii discriminatorii.

IP.B.1.1.2. Practici de admitere

Min: Admiterea într-un ciclu de studii universitare se face numai pe baza diplomei de studii precedente, ținând cont de ordinea ierarhică a mediilor de absolvire.

Ref. 1: Admiterea la studii se bazează pe un set de criterii combinate, în care rezultatele la examenul de admitere dețin o pondere mai mare.

S.B.1.2 Structura și prezentarea programelor de studiu

Programele de studiu sunt detaliat formulate în funcție de rezultatele așteptate prin învățare și care corespund unei calificări universitare.

Indicatori de performanță

IP.B.1.2.1. Structura programelor de studiu

Min: Fiecare program de studiu/specializare din cadrul universității se bazează pe corespondența dintre rezultatele în învățare, respectiv cercetare în cazul masteratului sau doctoratului, și calificarea universitară. Un program de studiu este prezentat sub forma unui pachet de documente care include: obiectivele generale și specifice ale programului; planul de învățământ cu ponderile disciplinelor exprimate prin credite de studiu ECTS și cu disciplinele ordonate succesiv în timpul de școlarizare; programele tematice sau fișele disciplinelor incluse în planul de învățământ, respectiv rezultatele în învățare exprimate în forma competențelor cognitive, tehnice sau profesionale și afectiv-valorice care sunt realizate de o disciplină; modul de examinare și evaluare la fiecare disciplină, ținând cont de rezultatele planificate; modul de organizare și conținuturile examenului de finalizare a studiilor, ca examen sumativ care certifică asimilarea competențelor cognitive și profesionale care corespund calificării universitare.

Ref. 1: Fiecare program de studiu este prezentat conform pachetului standard menționat, dar realizarea programelor de studiu se face la nivel de universitate prin cooperare inter-facultăți și prin facilitarea mobilității studenților în interiorul universității cu ajutorul transferului și acumulării de credite de studiu. Numărul de credite ECTS este alocat fiecărei discipline conform “Ghidului de utilizare al ECTS”. Structura programelor de studiu este flexibilă și permite fiecărui student să-și aleagă un traseu propriu de învățare potrivit cu aptitudinile și interesele sale. Cel puțin 30% din totalul de

credite cumulate la sfârșitul programelor de studiu de către un student provine de la discipline liber alese.

IP.B.1.2.2. Diferențiere în realizarea programelor de studiu

Min: Programele de studiu sunt unitare ca structură, indiferent de forma de învățământ (la zi, la seară, cu frecvență redusă și la distanță), dar se diferențiază în realizare în funcție de mijloacele utilizate în forma de învățământ. Pentru învățământul cu frecvență redusă și pentru cel la distanță indicatorul se diferențiază în mod corespunzător.

Ref. 1: Realizarea programelor de studiu, în funcție de forma de învățământ, este monitorizată și fundamentată prin structuri interne specializate de tip „centru de analiză și dezvoltare pedagogică” în care se dezvoltă tehnologii pedagogice novatoare și eficiente.

Ref. 2: Conținutul programelor de studii se reînnoiește permanent prin introducerea cunoștințelor noi, rezultate din cercetarea științifică, inclusiv cea proprie.

IP.B.1.2.3. Relevanța programelor de studiu

Min: Relevanța cognitivă și profesională a programelor de studiu este definită în funcție de ritmul dezvoltării cunoașterii și tehnologiei din domeniu și de cerințele pieței muncii și ale calificărilor. Instituția dispune de mecanisme pentru analiza colegială anuală a activității cunoașterii transmise și asimilate de studenți și pentru analiza schimbărilor care se produc în profilurile calificărilor și în impactul acestora asupra organizării programului de studiu.

Ref. 1: Programele de studiu sunt revizuite periodic pe baza analizelor colegiale împreună cu studenți, cu absolvenți și cu reprezentanți ai angajatorilor.

Criteriul B.2 – Rezultatele învățării

S.B.2.1 – Valorificarea calificării universitare obținute

Cunoștințele, competențele și abilitățile dobândite sunt suficiente pentru a permite absolvenților să se angajeze pe piața muncii, să dezvolte o afacere proprie, să continue studiile universitare în ciclul următor și să învețe permanent.

Indicatori de performanță

IP.B.2.1.1 Valorificarea prin capacitatea de a se angaja pe piața muncii

- Min: Cel puțin 50% dintre absolvenți sunt angajați în termen de doi ani de la data absolvirii la nivelul calificării universitare.
- Ref.1: Mai mult de 70% din absolvenți sunt angajați în termen de doi ani de la data absolvirii la nivelul calificării universitare.

IP.B.2.1.2 Valorificarea calificării prin continuarea studiilor universitare

- Min: Cel puțin 20%* dintre absolvenții ultimelor două promoții ale studiilor universitare de licență sunt admiși la studii universitare de masterat, indiferent de domeniu*

* Procentul va crește, pe domenii, odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare, inclusiv din punctul de vedere al susținerii financiare a ciclului II –masterat

- Ref.1: Cel puțin 50% dintre absolvenții ultimelor două promoții sunt admiși la studii universitare de masterat, indiferent de domeniu**

** Pentru profesiile reglementate din domeniile medicină, medicină dentară și farmacie se aplică indicatori specializați, cu luarea în considerare a pregătirii prin rezidențiat.

IP B2.1.3 *Nivelul de satisfacție al studenților în raport cu dezvoltarea profesională și personală asigurată de universitate.*

Min: Mai mult de 50% dintre studenți apreciază pozitiv mediul de învățare/dezvoltare oferit de către universitate și propriul lor traseu de învățare.

Ref 1: Mai mult de 75% dintre studenți apreciază pozitiv mediul de învățare/dezvoltare oferit de către universitate și propriul lor traseu de învățare.

IP B2.1.4 *Centrarea pe student a metodelor de învățare*

Min: Principala responsabilitate a cadrului didactic este proiectarea metodelor și a mediilor de învățare centrate pe student, cu mai puțin accent asupra responsabilității tradiționale de a transmite doar informații. Relația dintre student și profesor este una de parteneriat, în care fiecare își asuma responsabilitatea atingerii rezultatelor învățării. Rezultatele învățării sunt explicate și discutate cu studenții din perspectiva relevanței acestora pentru dezvoltarea lor. Cadrele didactice folosesc resursele noilor tehnologii (ex. e-mail, pagina personală de web pentru tematică, bibliografie, resurse în format electronic și dialog cu studenții), și materiale auxiliare, de la tablă la *flipchart* și videoproiector.

Ref 1: Cadrele didactice sunt pregătite special în domeniul predării la nivel universitar și/sau se reunesc în grupuri de dezbateri pentru a discuta metodologia predării. Acestea au, pe lângă competențele de instruire/predare, și competențe de consiliere, monitorizare și facilitare a proceselor de învățare. În universitate se desfășoară o activitate continuă de identificare, dezvoltare, testare, implementare și evaluare a unor tehnici noi de învățare eficiente, incluzând aici noile aplicații ale calculatoarelor și ale tehnologiei informației. Programele de studii sunt integrate cu stagii de practică, plasament și internship și cu implicarea studenților în proiecte de cercetare. Cadrele didactice asociază studenții la activitatea de predare (prin întrebări din sală, scurte prezentări, experimente demonstrative) și procesul de predare este orientat după ritmul și modul de învățare al studenților. Strategia de predare are în vedere și nevoile studenților cu dizabilități

Ref 2: Mai mult decât simplul transfer de cunoaștere de la cadrul didactic la student, instituția creează medii și experiențe de învățare care conduc studenții să descopere și să creeze ei înșiși cunoaștere. Cadrul didactic orientează dezvoltarea intelectuală a studentului dându-i o dimensiune strategică.

IP B2.1.5 Orientarea în cariera a studenților

Min: Profesorii au ore de permanență la dispoziția studenților și personalizează îndrumarea la cererea studentului. Există îndrumători sau tutori de an sau alte forme de asociere între un profesor și un grup de studenți.

Ref 1: Există o structură pentru orientarea studenților la alegerea cursurilor și a carierei, la nivelul fiecărei facultăți. Se practică tutoratul colegial între studenții din anii mai mari și ceilalți. Profesorii mențin legătura cu studenții prin e-mail și prin cel puțin 2 ore de consultație săptămânal.

Criteriul B.3 – Activitatea de cercetare științifică

S.B.3.1 Programe de cercetare

Instituția are o strategie pe termen lung și programe pe termen mediu și scurt care se referă la obiectivele, proiectele și rezultatele așteptate ale cercetării, precum și la resursele de realizare. Există un ethos și o cultură a cercetării și preocupări pentru valorificarea rezultatelor cercetării.

Indicatori de performanță

IP.B.3.1.1 Programarea cercetării

Min: Strategia pe termen lung și programele pe termen mediu și scurt privind cercetarea sunt adoptate de Senat și Consiliile facultăților, odată cu specificarea practicilor de obținere și de alocare ale resurselor de realizare și a modalităților de valorificare. Interesele de cercetare sunt predominant instituționale.

Ref. 1: Programarea cercetării ține cont de și se realizează în cadrul național, în privința competitivității și valorificării. Cercetarea este relevantă predominant național.

Ref. 2: Programarea și realizarea cercetării sunt raportate la cadrul european și global.

IP.B.3.1.2 Realizarea cercetării

Min: Cercetarea dispune de resurse financiare, logistice și umane suficiente pentru a realiza obiectivele propuse.

Ref. 1: Există un climat și o cultură academică puternic centrate pe cercetare, atestate de numărul granturilor de cercetare, de publicații și de transferul cognitiv și tehnologic prin consultanță, parcuri științifice, etc. Există școli doctorale pentru formarea tinerilor cercetători.

Ref. 2: Există certificarea îndeplinirii unor standarde de calitate sau excelență în cercetarea științifică, din punctul de vedere al organizării, urmării desfășurării proiectelor de cercetare, avizării interne a rezultatelor și eliminării practicilor neconforme cu etica, cum sunt reproducerea fără permisiune a rezultatelor obținute de alți cercetători, plagiat, nerespectarea normelor de bioetică etc.

IP.B.3.1.3 Valorificarea cercetării

Min: Cercetarea este valorificată prin: publicații pentru scopuri didactice, publicații științifice, transfer tehnologic prin centre de consultanță, parcuri științifice sau alte structuri de valorificare, realizarea unor produse noi etc. Fiecare cadru didactic și cercetător are anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică sau științifică. Instituția participă prin mass-media în diseminarea rezultatelor cercetării.*

Ref. 1: Rezultatele cercetării sunt apreciate la nivel național prin premii, citări, cotări, etc. Publicațiile, patentele, lucrările de anvergură etc. sunt menționate în baze de date internaționale*.

- * In domeniile cum sunt Științele medicale, Științele agricole, Științele tehnice, Arhitectură, Urbanism etc. în care rezultatele cercetării sunt valorificate și prin proiecte pe baza cărora se dezvoltă noi produse, se execută lucrări de dezvoltare a infrastructurii sau pentru protecția mediului, se vor lua în considerare și aceste rezultate.

Criteriul B.4 – Activitatea financiară a organizației

S.B.4.1 Buget și contabilitate

Instituția dispune de buget propriu de venituri și cheltuieli și de o contabilitate adecvată, organizată la nivel de instituție, pentru gestionarea financiară a activității de învățământ superior și cercetare, cod fiscal și cont la bancă, altele decât cele ale fundației sau asociației în cadrul căreia funcționează.

IP.B.4.1.1. Bugetul de venituri și cheltuieli

Min: Instituția dispune de un buget anual de venituri și cheltuieli aprobat de Senat și este respectat în mod riguros. Cheltuielile ocazionate de plata salariilor la o instituție de învățământ superior nu trebuie să depășească în fiecare an acel procent din totalul veniturilor care îi asigură o funcționare sustenabilă. Pentru obținerea acreditării, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada că în perioada funcționării provizorii a utilizat cel puțin 30 % din veniturile obținute în fiecare an din taxele studenților pentru investiții în bază materială proprie. Taxele școlare ale studenților sunt calculate în concordanță cu costurile medii de școlarizare pe an universitar din învățământul public finanțat de la buget la studiile universitare de licență, masterat sau doctorat similare și sunt aduse la cunoștință studenților prin diferite mijloace de comunicare. Studenții sunt informați despre posibilitățile de asistență financiară din partea instituției și despre modul de utilizare a taxelor. După trei cicluri de școlarizare ulterioare înființării prin lege, instituția de învățământ superior trebuie să facă

dovada că dispune în proprietate de cel puțin 70% din spațiile de învățământ cu toate dotările necesare acestora.

IP.B.4.1.2 Contabilitate

Min: Pentru obținerea și pentru conservarea statutului de acreditare, instituția trebuie să facă dovada organizării și funcționării contabilității proprii la nivel de instituție, prin registrul inventar, bilanțul contabil, contul de execuție bugetară și raportul de gestiune, din care rezultă că cheltuielile efectuate sunt în concordanță cu legislația în vigoare, veniturile încasate și destinația lor, precum și caracterul non-profit al instituției.

Ref 1: Activitatea de contabilitate este informatizată și permanent transparentă.

IP.B.4.1.3 Auditare și răspundere publică

Min: Pentru obținerea și conservarea statutului de acreditare, instituția face proba auditării interne și externe a activității sale financiare. Bilanțul contabil, contul de execuție bugetară și rezultatele auditării externe a situațiilor financiare sunt făcute publice în urma analizei efectuate de Senat.

Domeniul C - Managementul calității

Instituția dispune de structuri, politici, strategii și procedee concrete pentru managementul și asigurarea calității activităților de predare, învățare și cercetare și pentru dezvoltarea unei culturi proprii a calității. Structurile se referă la modurile de organizare și funcționare ale Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității și la relațiile acesteia cu Senatul, Consiliile facultăților și catedrele (departamentale). Politicile se referă la scopurile și obiectivele asigurării calității și la mijloacele de realizare a acestora. Strategiile sunt focalizate pe obiective și se referă la modul de mobilizare a resurselor pentru realizarea în timp a obiectivelor propuse la nivel de instituție și pe programe de studiu. Cultura calității se referă la valorile, normele și activitățile practicate într-o

instituție, pentru inițierea, aprobarea, evaluarea și monitorizarea calității activităților didactice și de cercetare.

Standarde (S) și indicatori de performanță (IP)

Criteriul C.1 - Strategii și proceduri pentru asigurarea calității

S.C.1.1 Structuri și politici pentru asigurarea calității

Structurile, politicile și strategiile creează cadrul instituțional pentru dezvoltarea și monitorizarea efectivă a calității, pentru consacrarea unei culturi a calității și pentru îmbunătățirea continuă a standardelor de calitate.

Indicatori de performanță

IP.C.1.1.1 Organizarea sistemului de asigurare a calității

Min: În instituție există o comisie centrală și comisii pe programe de studii care lucrează în mod integrat.

Ref. 1: Comisia promovează în instituție o cultură a calității.

Ref. 2: Comisia dezvoltă activități de stabilire de repere calitative și cantitative (benchmarking) prin comparație cu alte universități din țară și străinătate pentru evaluarea și monitorizarea calității.

IP.C.1.1.2 Politici și strategii pentru asigurarea calității

Min: Există un program de politici ale universității centrate pe calitate și sunt precizate mijloacele de realizare.

Ref. 1: Fiecărei politici îi corespund strategii de realizare cu prevederi și termene concrete.

Ref. 2: Politicile și strategiile sunt activate în fiecare compartiment și stimulează participarea fiecărui membru al corpului didactic și de cercetare, precum și a studenților.

Criteriul C.2 – Proceduri privind inițierea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor și activităților desfășurate

S.C.2.1 Aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studiu și diplomelor ce corespund calificărilor

În universitate există un regulament privitor la inițierea, aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a fiecărui program de studiu și a diplomelor emise, iar acesta este aplicat în mod riguros și consecvent.

Indicatori de performanță

IP.C.2.1.1 Existența și aplicarea regulamentului privitor la inițierea, aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studiu

Min: Regulamentul există și se aplică.

Ref. 1: Regulamentul este asociat cu un sistem de monitorizare a programelor de studiu, pe bază de informații și date.

Ref. 2: Regulamentul și monitorizarea sunt asociate cu evaluări periodice, cel puțin anuale, ale calității pe fiecare program de studiu și pe instituție.

IP.C.2.1.2 Corespondența dintre diplome și calificări

Min: Programele de studiu și diplomele sunt elaborate și emise în funcție de cerințele calificării universitare.

Ref. 1: Programele de studii sunt revizuite periodic pentru a corespunde dinamicii pieței calificărilor universitare și profesionale.

Ref. 2 Programele de studii și diplomele sunt revizuite prin comparație europeană și internațională pe baza unui set de nivele profesionale de reper (benchmarks).

Criteriul C.3 – Proceduri obiective și transparente de evaluare a rezultatelor învățării

S.C.3.1 Evaluarea studenților

Examinarea și notarea studenților se fac pe bază de criterii, regulamente și tehnici care sunt riguroși și consecvent aplicați.

Indicatori de performanță

IP.C.3.1.1 Universitatea are un regulament privind examinarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent

- Min: Există un astfel de regulament precum și proceduri specifice de cunoaștere și aplicare consecventă de către titularii de cursuri și studenți. La examinare participă, pe lângă titularul cursului, cel puțin încă un alt cadru didactic de specialitate.
- Ref. 1: Regulamentul există, împreună cu procedee/tehnici/metode detaliate de aplicare sub forma unui pachet de tehnici/metode de examinare a studenților care sunt aduse în mod consecvent la cunoștința tuturor celor implicați.
- Ref. 2: Regulamentul și pachetul de procedee/tehnici/metode de examinare sunt completate de un sistem în care la examinare participă și un examinator extern (din în afara instituției).

IP.C.3.1.2. Integrarea examinării în proiectarea predării și învățării, pe cursuri și programe de studiu

- Min: Fiecare curs este astfel proiectat încât să îmbine predarea, învățarea și examinarea. Procedeele de examinare și evaluare a studenților sunt centrate pe rezultatele învățării și anunțate studenților din timp și în detaliu.
- Ref. 1: Evaluarea diagnostică, formativă și sumativă asigură continuitatea și consecvența în învățare.
- Ref. 2: Evaluarea stimulează studenții pentru învățarea creativă, manifestată prin elaborarea de lucrări independente bazate pe cunoștințele însușite riguros.

Criteriul C.4 – Proceduri de evaluare periodică a calității corpului profesoral

S.C.4.1 Calitatea personalului didactic și de cercetare

Universitățile trebuie să dispună de acel personal didactic care, ca număr și ca bază de funcționare, trebuie să fie adecvat numărului total al studenților, în funcție de domeniu, iar în privința calificărilor trebuie să corespundă specificului programelor de studiu și obiectivelor de calitate pe care și le-au fixat.

Indicatori de performanță

IP.C.4.1.1 Raportul dintre numărul de cadre didactice și studenți

- Min: În funcție de specificul programului de studiu, universitatea stabilește acel raport, pe care îl consideră ca optim pentru obiectivele și nivelul propriu al calității academice, între numărul de cadre didactice titulare cu norma de bază în universitate și numărul total de studenți înmatriculați. În evaluarea calității se consideră că un cadru didactic are norma de bază într-o singură universitate.
- Ref. 1: Raportul optim dintre numărul de cadre didactice și numărul de studenți se fixează în funcție de calitatea predării și învățării, dar și în funcție de calitatea cercetării.
- Ref. 2: În stabilirea raportului sunt avute în vedere niveluri superioare ale calității predării, învățării și cercetării, prin comparație cu universități performante din țară și din străinătate. Sunt aplicate consecvent procedee de stabilire a unui set de nivele profesionale de reper („benchmarking,”) și sunt realizate comparații.

IP.C.4.1.2 Evaluarea colegială

- Min.: Evaluarea colegială este organizată periodic, fiind bazată pe criteriile generale și pe preferințe colegiale.
- Ref. 1: Evaluarea colegială este obligatorie și periodică. Există, pentru fiecare catedră și departament, o comisie de evaluare anuală a performanțelor didactice și de cercetare ale fiecărui cadru

didactic/cercetător și un raport anual privind calitatea personalului didactic și de cercetare.

IP.C.4.1.3 Evaluarea personalului didactic de către studenți

Min.: Există un formular de evaluare de către studenți a tuturor cadrelor didactice, aprobat de Senat, care se aplică opțional după fiecare ciclu semestrial de instruire și ale cărui rezultate sunt confidențiale, fiind accesibil doar decanului, rectorului și persoanei evaluate.

Ref. 1: Evaluarea de către studenți este obligatorie. Rezultatele evaluării cadrelor didactice de către studenți sunt discutate individual, prelucrate statistic, pe catedre, facultăți și universitate, și analizate la nivel de facultate și universitate în vederea transparenței și a formulării de politici privind calitatea instruirii.

IP.C.4.1.4 Evaluarea de către managementul universității

Min: Cadrul didactic se autoevaluează și este evaluat anual de către șeful de catedră.

Ref. 1: Universitatea dispune de un formular de evaluare anuală multicriterială a fiecărui cadru didactic și de un sistem de clasificare a performanțelor în predare, cercetare și servicii aduse instituției și comunității. Promovarea personalului didactic depinde de rezultatele evaluării, în care sunt avute în vedere și rezultatele evaluării colegiale și ale celei făcute de studenți.

Criteriul C.5 – Accesibilitatea resurselor adecvate învățării

S.C.5.1 Resurse de învățare și servicii studențești

Resursele și serviciile oferite studenților sunt suficiente, adecvate și relevante pentru facilitarea învățării și pentru asigurarea unei vieți studențești de calitate.

Indicatori de performanță

IP.C.5.1.1 Disponibilitatea resurselor de învățare

Min: Universitatea asigură resurse de învățare (manuale, tratate, referințe bibliografice, crestomații, antologii etc.) pentru fiecare program de studiu în biblioteci, centre de resurse etc., în format clasic sau electronic și gratuit. Biblioteca universității trebuie să dispună, pe lângă accesul electronic, de un număr corespunzător de volume din țară și străinătate și de abonamente la principalele reviste de specialitate din țară și străinătate pentru fiecare disciplină care definește un program de studiu. Fiecare bibliotecă are un program și resurse de procurare a cărților și revistelor.

Ref. 1: Raportul dintre resursele de învățare disponibile și studenți este astfel stabilit încât fiecare student să aibă acces liber la orice resursă, conform obiectivelor și cerințelor programelor de studiu.

IP.C.5.1.2 Predarea ca sursă a învățării

Min: Fiecare cadru didactic dispune de strategii actualizate de predare pentru fiecare curs, conforme cu programul de studiu, caracteristicile studenților, forma de învățământ și criteriile de calitate predefinite.

Ref. 1: Universitatea dispune de un laborator de analiză, cercetare și formulare de strategii novatoare de predare/învățare care implică personalul didactic și studenții.

IP.C.5.1.3 Programe de stimulare și recuperare

Min: Universitatea dispune de programe de stimulare a studenților cu performanțe înalte în învățare și de recuperare a celor cu dificultăți în învățare.

Ref. 1: În universitate există programe de tutoriat suplimentare, oferite de toate cadrele didactice din universitate, la care studenții se pot înscrie.

IP.C.5.1.4 Servicii studențești

Min: Universitatea dispune de un număr minim de servicii sociale, culturale și sportive pentru studenți cum sunt: spații de cazare pentru cel puțin 10% din studenți, bază sportivă, diferite servicii de consiliere, care au o administrație eficientă.

Ref. 1: Universitatea oferă servicii variate studenților și dispune de programe speciale pentru asigurarea unei vieți studențești de calitate, pe care le monitorizează și le evaluează periodic.

Criteriul C.6 – Baza de date actualizată sistematic, referitoare la asigurarea internă a calității

S.C.6.1 Sisteme de informații

Universitățile colectează, prelucrează și analizează date și informații privind starea calității educației și a vieții studenților în spațiul universitar.

Indicatori de performanță

IP.C.6.1.1 Baze de date și informații

Min: Instituția are un sistem informatic care facilitează colectarea, prelucrarea și analiza datelor și informațiilor relevante pentru evaluarea și asigurarea instituțională a calității.

Ref. 1: Pe lângă datele și informațiile privitoare la starea instituțională a calității, universitatea adună informații despre starea calității în alte universități din țară și străinătate, cu care se compară și pe baza cărora formulează în mod diferențiat repere (benchmarks).

Criteriul C.7 – Transparența informațiilor de interes public cu privire la programele de studii și, după caz, certificatele, diplomele și calificările oferite

S.C.7.1 Informație publică

Transparența publică a datelor și informațiilor, în formă tipărită și în formă electronică, despre toate calificările și programele de studiu, actualitatea, corectitudinea și validitatea acestor informații, trebuie demonstrate permanent.

Indicatori de performanță

IP.C.7.1.1 Oferta de informații publice

Min: Universitatea și toate facultățile ei trebuie să ofere informații și date, cantitative și/sau calitative, actuale și corecte, despre calificările, programele de studiu, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspecte de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special.

Ref. 1: Informația oferită public de universitate este comparabilă, cantitativ și calitativ, cu cea oferită de universitățile din Spațiul European al Învățământului Superior.

Criteriul C.8 – Funcționalitatea structurilor de asigurare a calității educației, conform legii.

S.C.8.1 Structura instituțională de asigurare a calității educației este conformă prevederilor legale și își desfășoară activitatea permanent

Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității a fost înființată, are structura și desfășoară activitățile prevăzute prin reglementările în vigoare.

Indicatori de performanță

IP.C.8.1.1 Comisia coordonează aplicarea procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității

Min: Procedurile și activitățile de evaluare privind calitatea educației au

fost elaborate și aprobate de Senatul universitar. Comisia elaborează raportul anual de evaluare internă și îl face public prin afișare sau publicare, inclusiv în format electronic, și formulează propuneri de îmbunătățire a calității educației .

Ref.1: Instituția implementează permanent măsurile de îmbunătățire a calității educației propuse de comisie și colaborează cu alte universități din țară sau din străinătate pentru identificarea și adoptarea bunelor practici în domeniile de calitate.

Tabelul 1. Sinteza pe domenii a criteriilor, standardelor și indicatorilor de performanță pentru asigurarea calității și acreditare

Domenii	Criterii	Standarde	Indicatori de performanță
A. Capacitatea instituțională	A.1 – Structurile instituționale, administrative și manageriale	S.A.1.1 Misiune, obiective și integritate academică	IP.A.1.1.1. Misiune și obiective IP.A.1.1.2. Integritate academică IP.A.1.1.3. Răspundere și responsabilitate publică
		S.A.1.2 Conducere și administrație	IP.A.1.2.1. Sistemul de conducere IP.A.1.2.2. Management strategic IP.A.1.2.3. Administrație eficace
	A.2 – Baza materială	S.A.2.1 Patrimoniu, dotare, resurse financiare alocate	IP.A.2.1.1 Spații de învățământ, cercetare și pentru alte activități IP.A.2.1.2 Dotare IP.A.2.1.3 Resurse financiare IP.A.2.1.4 Sistemul de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenți
B. Eficacitatea educațională	B.1 - Conținutul programelor de studiu	S.B.1.1. Admiterea studenților	IP.B.1.1.1 Principii ale politicii de recrutare și admitere IP.B.1.1.2 Practici de admitere
		S.B.1.2 Structura și prezentarea programelor de studiu	IP.B.1.2.1. Structura programelor de studiu IP.B.1.2.2. Diferențiere în realizarea programelor de studiu IP.B.1.2.3. Relevanța programelor de studiu
	B.2 – Rezultatele învățării	S.B.2.1 Valorificarea calificării universitare obținute	IP.B.2.1.1 Valorificarea prin capacitatea de a se angaja în domeniul de competență al calificării universitare IP.B.2.1.2 Valorificarea calificării prin continuarea studiilor universitare IP B2.1.3 Nivelul de satisfacție al studenților în raport cu dezvoltarea profesională și personală asigurată de universitate. IP B2.1.4 Centrarea pe student a metodelor de învățare IP B2.1.5 Orientarea în cariera a studenților

Domenii	Criterii	Standarde	Indicatori de performanță
	B.3 – Activitatea de cercetare științifică	S.B.3.1 Programe de cercetare	IP.B.3.1.1 Programarea cercetării IP.B.3.1.2 Realizarea cercetării IP.B.3.1.3 Valorificarea cercetării
	B.4 – Activitatea financiară a organizației	S.B.4.1 Buget și contabilitate	IP.B.4.1.1 Repartizarea cheltuielilor IP.B.4.1.2 Contabilitate IP.B.4.1.3 Auditare și răspundere publică
C. Managementul calității	C.1 – Strategii și proceduri pentru asigurarea calității	S.C.1.1 Structuri și politici pentru asigurarea calității	IP.C.1.1.1 Organizarea sistemului de asigurare a calității IP.C.1.1.2. Politici și strategii pentru asigurarea calității
	C.2 – Proceduri privind inițierea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor și activităților desfășurate	S.C.2.1 Aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studiu și diplomelor ce corespund calificărilor	IP.C.2.1.1 Existența și aplicarea regulamentului privitor la inițierea, aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studiu IP.C.2.1.2 Corespondența dintre diplome și calificări
	C.3 – Proceduri obiective și transparente de evaluare a rezultatelor învățării	S.C.3.1. Evaluarea studenților	IP.C.3.1.1. Universitatea are un regulament privind examinarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent IP.C.3.1.2. Integrarea examinării în proiectarea predării și învățării pe cursuri și programe de studiu
	C.4 – Proceduri de evaluare periodică a calității corpului profesoral	S.C.4.1 Calitatea personalului didactic și de cercetare	IP.C.4.1.1 Raportul dintre numărul de cadre didactice și studenți IP.C.4.1.2 Evaluarea colegială IP.C.4.1.3 Evaluarea personalului didactic de către studenți IP.C.4.1.4 Evaluarea de către managementul universității
	C.5 – Accesibilitatea resurselor adecvate învățării	S.C.5.1 Resurse de învățare și servicii studentești	IP.C.5.1.1 Disponibilitatea resurselor de învățare IP.C.5.1.2 Predarea ca sursă a învățării IP.C.5.1.3 Programe de stimulare și recuperare IP.C.5.1.4 Servicii studentești
	C.6 – Baza de date actualizată sistematic, referitoare la asigurarea internă a calității	S.C.6.1 Sisteme de informații	IP.3.6.1. Baze de date și informații
	C.7 – Transparența informațiilor de interes public cu privire la programele de studii și, după caz, certificatele, diplomele și calificările oferite	S.C.7.1 Informație publică	IP.3.7.1. Oferta de informații publice
	C.8 – Funcționalitatea structurilor de asigurare a calității educației, conform legii.	S.C.8.1 Structura instituțională de asigurare a calității educației este conformă prevederilor legale și își desfășoară activitatea permanent	IP.C.8.1.1 Comisia coordonează aplicarea procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității

Partea a III-a: Evaluarea externă a calității instituțiilor de învățământ superior

Calitatea programelor de studii și cercetare se realizează în și este consacrată de fiecare instituție de învățământ superior. Domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță oferă doar baza de măsurare și evaluare a calității pentru a facilita gestionarea cât mai eficientă a proceselor care conduc la obținerea celor mai bune rezultate în învățare și cercetare. Componenta internă, adică instituțională, a asigurării calității academice este esențială pentru managementul calității. Componenta externă de evaluare colegială a calității este complementară cu componenta internă și vizează aceleași scopuri de îmbunătățire continuă a calității.

Evaluarea externă a calității academice se realizează în următoarele cazuri:

- a) pentru autorizarea funcționării provizorii a unui program de studiu (autorizare de program), sau a unui furnizor de servicii de învățământ superior (autorizare instituțională);
- b) pentru acreditarea unui program de studiu (acreditare de program) sau a unei instituții de învățământ superior (acreditare instituțională);
- c) pentru certificarea periodică, la intervale de 5 ani, a calității academice a serviciilor de învățământ și cercetare dintr-o universitate deja acreditată.

Domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță sunt în cea mai mare parte aceleași pentru autorizarea funcționării provizorii, acreditare și asigurarea calității. Singurele diferențe sunt de proporție și se referă la diferențele dintre autorizarea sau acreditarea de program și autorizarea sau acreditarea instituțională. Un program de studiu reprezintă numai o parte dintr-o instituție sau universitate și de aici rezultă diferența de proporție.

3.1 Etape în evaluarea calității academice

În evaluarea calității academice se disting trei etape succesive:

- a) elaborarea **raportului de autoevaluare** a calității de către furnizor sau instituție;
- b) **evaluarea externă** a calității;
- c) aplicarea **recomandărilor** rezultate din autoevaluare și evaluarea externă.

Raportul de autoevaluare este un document oficial elaborat de furnizorul, instituția sau universitatea care solicită autorizarea de funcționare provizorie (a unui program sau a unei instituții), acreditarea unui program sau a unei instituții sau evaluarea externă a asigurării calității. Raportul de autoevaluare are, de regulă, două părți:

- (a) **Partea analitică** este de tip narativ, are o dimensiune de 20 - 40 de pagini, care variază în funcție de dimensiunea obiectului evaluat (program de studiu sau instituție), și reprezintă concluziile la care au ajuns conducerea instituției/programului de studiu și comunitatea universitară, inclusiv studenții, cu privire la punctele tari și punctele mai slabe, la succesele, amenințările, incertitudinile sau insuccesele asigurării calității și la acțiunile ameliorative viitoare, prin raportare la domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță menționați în Partea a II-a a **Metodologiei**. Raportul se prezintă în formă scrisă și electronică.
- (b) **Partea justificativă** include documente, grafice, tabele, ilustrări, etc., menite să susțină analiza prezentată în prima parte. Acestea sunt complementare și se bazează pe datele și informațiile existente în bazele de date și informații ale instituției.

Intr-un raport de autoevaluare pentru autorizarea funcționării provizorii sau pentru acreditare mai există o parte introductivă care menționează realizarea fiecărei cerințe normative formulate în Partea a IV-a a **Metodologiei**.

Raportul de autoevaluare ia ca referințe obligatorii domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță menționați în această **Metodologie**, astfel încât capitolele sale principale coincid cu cele trei domenii (capacitate instituțională, eficacitate educațională și managementul calității). Pe lângă indicatorii de performanță menționați în

Metodologie, raportul de autoevaluare poate face referințe și la alți indicatori. Documentele justificative și judecățile de autoevaluare trebuie să menționeze îndeplinirea cel puțin a nivelurilor minime. În cazul depășirii nivelului minim pe un indicator sau pe un standard, se demonstrează starea respectivă prin documente justificative în forma standardelor de referință specifice programului sau instituției. Într-o instituție sau universitate, cu programe de studii deja acreditate, nu se descrie și nu se fac referințe la fiecare program în parte. Invocarea unui program sau altul este doar ilustrativă. Totuși, pentru evaluarea externă a calității vor fi disponibile date și informații complete despre fiecare program de studii organizat de universitate.

Evaluarea externă include trei activități succesive:

- (a) analiza raportului de autoevaluare prin raportare la domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță menționați în **Metodologie**;
- (b) vizitarea programului sau instituției de către o echipă formată din 3 evaluatori pe o durată de 3-4 zile, pentru a evalua în mod concret corespondențele dintre datele, informațiile și judecățile autoevaluative, pe de o parte, și realitatea instituțională efectivă, pe de alta; rezultatele vizitei sunt consemnate într-un raport de evaluare externă care se finalizează cu concluzii și recomandări;
- (c) definitivarea recomandărilor privind îmbunătățirea calității, după ce acestea au fost discutate cu reprezentanții instituției și/sau programului de studiu/instituției, au fost aprobate de Consiliul ARACIS, iar raportul de evaluare externă a fost făcut public.

Principala concluzie, în cazul autorizării funcționării provizorii și al acreditării, constă în acordarea sau neacordarea respectivului statut. În cazul evaluării externe a asigurării calității din universitățile acreditate, concluzia raportului constă fie în aprobarea stării calității și în formularea unor recomandări ameliorative minore, a căror realizare este de competența universității, fie în constatarea că nu sunt îndeplinite standardele minime de calitate. În acest din urmă caz se aplică prevederile Art. 34 din OUG.

3.2 Standardele activității de evaluare externă

În evaluarea externă a asigurării calității sau pentru autorizare și acreditare sunt aplicate standardele europene menționate în „Standarde și Linii Directoare pentru Asigurarea Calității în Spațiul European al Învățământului Superior”, adoptate de ministrii responsabili cu învățământul superior la Bergen în mai 2005. Aceste standarde sunt următoarele:

a) *Utilizarea procedurilor de asigurare internă a calității*

Evaluarea externă a calității este precedată de raportul de autoevaluare și se bazează pe realizarea de către instituție a criteriilor, standardelor și indicatorilor de performanță specifici asigurării interne a calității, așa cum s-a prezentat în **Metodologie**.

b) *Aplicarea proceselor de asigurare externă a calității*

Procesele de evaluare și asigurare externă a calității trebuie definite cu claritate, discutate cu toți cei interesați, publicate și diseminate. Înainte de a organiza un proces de evaluare externă, Consiliul ARACIS și conducerea instituției trebuie să analizeze implicațiile și aplicațiile procedurii.

c) *Criterii ale formulării deciziilor*

Orice recomandare și orice decizie formală care rezultă din aplicarea evaluării și asigurării externe a calității trebuie să se bazeze pe criterii explicite și transparente care sunt aplicate în mod consecvent și coerent.

d) *Corespondență între procedeele și procesele aplicate în evaluarea și asigurarea externă a calității și scopurile, respectiv obiectivele asigurării calității*

Evaluarea și asigurarea externă a calității sunt părți componente ale proceselor și procedurilor mai cuprinzătoare de asigurare și îmbunătățire a calității din învățământul superior și trebuie aplicate ca atare. Pentru a-și realiza scopurile și obiectivele, procedeele și procesele de evaluare și asigurare externă a calității trebuie astfel elaborate și aplicate încât să respecte următoarele condiții: evaluatorii externi să aibă capacitățile, competențele și experiențele necesare unei evaluări externe; Consiliul ARACIS să selecționeze în Registrul de experți acei universitari din țară și

străinătate care sunt cunoscuți pentru competența profesională, integritatea morală și expertiza în domeniul asigurării calității; Consiliul ARACIS să ofere experților posibilități de instruire în domeniul evaluării externe a calității; studenții să fie implicați în evaluarea externă; oricând este posibil, să fie implicați experți internaționali; judecățile evaluative să se bazeze întotdeauna pe documente justificative și pe exemple concrete și convingătoare; recunoașterea importanței ameliorării calității, a creșterii performanțelor de calitate este fundamentală în evaluarea și asigurarea externă a calității.

e) Raportul de evaluare

Raportul de evaluare trebuie redactat într-un stil clar și accesibil celor interesați. Recomandările și concluziile sunt evidențiate în text într-un mod adecvat. Raportul de evaluare este publicat și diseminat. Cititorii trebuie să aibă posibilitatea să-și exprime punctele de vedere.

f) Aplicarea recomandărilor

Atunci când concluziile și recomandările sunt de așa natură încât necesită timp și forme speciale de aplicare, se elaborează un plan de aplicare care are prevederi și termene speciale de realizare.

g) Periodicitatea evaluării externe

Orice universitate acreditată este evaluată extern în mod periodic, la un interval de timp care nu este mai mare de 5 ani.

h) Analiza de sistem

În fiecare an Consiliul ARACIS elaborează un raport sintetic privind starea asigurării calității în învățământul superior din România. Raportul include și date sau informații comparative din alte țări ale Spațiului European al Învățământului Superior și din afara acestuia. Raportul este înaintat Ministrului Educației și Cercetării și apoi publicat.

i) Informații pentru stabilirea referințelor instituționale de calitate (benchmarking instituțional)

Consiliul ARACIS prezintă universităților, în mod public, informații și date pentru elaborarea de către acestea a standardelor de referință prin tehnicile de benchmarking.

j) Îmbunătățirea continuă a performanțelor ARACIS

Consiliul ARACIS trebuie să-și îmbunătățească permanent procedeele, tehnicile și propriile standarde, solicitând în acest sens cooperarea beneficiarilor. Consiliul ARACIS prezintă anual un raport despre rezultatele propriei activități și supune acest raport analizei și consultării instituțiilor de învățământ superior acreditate pentru a stabili prioritățile asigurării calității.

3.3 Auditarea evaluării externe a calității

Pentru auditarea evaluării externe a calității, Consiliul ARACIS înființează Comisia consultativă și de auditare care are următoarele atribuții:

- a) propune și finalizează, după aprobarea Consiliului ARACIS, elaborarea pe bază de contract a unor studii, manuale, ghiduri etc. pentru îmbunătățirea tehnicilor de asigurare a calității și de acreditare;
- b) auditează activitățile de evaluare și asigurare externă a calității sau de autorizare și acreditare, la cererea Consiliului ARACIS, pe baza unei metodologii specifice aprobate de Consiliul ARACIS.

3.4 Relevanța evaluării externe, a standardelor, criteriilor și indicatorilor de performanță

Domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță menționate în **Metodologie** corespund prevederilor OUG nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației.

Domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță care sunt menționate în **Metodologie** se aplică de către toate instituțiile de învățământ superior, atât pentru obținerea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării cât și pentru evaluarea calității activităților educaționale. Modul de aplicare a elementelor precizate în **Metodologie**, care au un caracter minimal, conduce la următoarele implicații, cu caracter de obligativitate, pentru spiritul și practica asigurării calității învățământului superior:

- a) în dezvoltarea unei culturi a calității, pentru construcția bazelor de date justificative sau pentru managementul intern al calității, fiecare instituție de învățământ superior trebuie să opereze **cel**

puțin cu domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță prezentați în **Metodologie**;

- b) evaluarea externă a calității academice se face prin aplicarea fiecărui domeniu și criteriu în așa fel încât nivelul minim al tuturor indicatorilor de performanță subsumate standardelor asociate să fie realizat;
- c) nerealizarea nivelului minim pentru indicatorii de performanță stabiliți, respectiv faptul că standardele de calitate nu sunt îndeplinite, atrage după sine aplicarea prevederilor Art. 34 din OUG;
- d) universitatea poate opta pentru niveluri superioare pe fiecare din indicatorii de performanță, pentru a stabili propriile standarde de referință; operația de identificare a acestor niveluri superioare este cea de stabilire de repere („benchmarking”) și se bazează pe comparații cu universități competitive din Spațiul European al Învățământului Superior sau din lume. Pe măsura consolidării sale funcționale, ARACIS va oferi informații suplimentare și operaționale despre variațiile naționale și europene ale standardelor și indicatorilor de performanță.
- e) calitatea este un criteriu fundamental de finanțare din surse publice a educației. În cadrul învățământului superior evaluarea comparativă interinstituțională a programelor de studii universitare are drept cerință finanțarea diferențiată, în funcție de calitatea diferită a programului oferit. ARACIS colaborează cu CNFIS pentru compatibilizarea indicatorilor de calitate utilizați în finanțare cu indicatorii de performanță prezentați în **Metodologie**.

Partea a IV-a: Aplicații diferențiate pe cicluri de studii universitare

Metodologia oferă cadrul general al asigurării calității în învățământul superior. Domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță sunt astfel formulați încât să își conserve valabilitatea pentru asigurarea calității și acreditarea oricărui tip de instituție sau de furnizor de învățământ superior și a oricărui program de studii. Totuși, unele diferențieri sunt necesare. În această parte sunt oferite detalii de diferențiere care privesc:

- a) autorizarea funcționării provizorii și acreditarea instituțiilor de învățământ superior care organizează programe de studii universitare pentru licență;
- b) acreditarea instituțiilor organizatoare de studii universitare de masterat (IOSUM)
- c) acreditarea instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat (IOSUD)

4.1 Autorizarea funcționării provizorii și acreditarea

Autorizarea funcționării provizorii a unei instituții de învățământ superior sau a unui program de studiu, respectiv acreditarea acestora sunt părți componente ale asigurării calității în învățământul superior. Autorizarea de funcționare provizorie, odată obținută, dă dreptul de a iniția și desfășura procesul de învățământ și de a organiza, după caz, admiterea la studii. Acreditarea este ulterioară autorizării și, după finalizare, acordă dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii, recunoscute național și internațional, și de a organiza, după caz, examen de absolvire sau de licență, precum și studii universitare de masterat și doctorat supuse acreditării.

4.1.1 Proceduri privind autorizarea funcționării provizorii și acreditarea

Procedura de autorizare provizorie și acreditare constă în parcurgerea etapelor de evaluare internă (autoevaluare) și evaluare externă pe baza documentelor, a înscrierilor care trebuie întocmite, a actelor doveditoare privind îndeplinirea criteriilor, standardelor și indicatorilor de performanță prevăzute în prezenta **Metodologie**.

În învățământul superior, autorizarea se face pentru fiecare program de studiu din ciclul I de studii universitare care duce la o calificare universitară distinctă. Programele

specifice ciclurilor de studii de masterat și doctorat se supun și ele, în mod individual, evaluării externe, în vederea acreditării.

Procedura aplicată pentru autorizarea funcționării provizorii cuprinde următoarele activități:

- a) organizația interesată în furnizarea de educație elaborează un raport de autoevaluare pentru fiecare tip de program de studiu și ținând cont de cerințele domeniilor, criteriilor, standardelor și indicatorilor de performanță;
- b) raportul de autoevaluare se depune la departamentul de acreditare al ARACIS împreună cu o cerere de declanșare a procedurii de evaluare externă și de autorizare a funcționării provizorii;
- c) departamentul de acreditare numește o comisie de experți în evaluare externă, din care cel puțin unul provine din rândul minorităților naționale în cazul evaluării unui program sau furnizor în limba unei minorități naționale, care analizează raportul de autoevaluare, verifică, prin vizite la instituția solicitantă, îndeplinirea standardelor și elaborează propriul raport de evaluare;
- d) Consiliul ARACIS validează raportul experților prin verificarea respectării metodologiei de evaluare externă și propune Ministerului Educației și Cercetării acordarea sau, după caz, neacordarea autorizației de funcționare provizorie;
- e) pentru organizațiile care sunt interesate în desfășurarea activității de învățământ superior, autorizația de funcționare provizorie se acordă prin hotărâre de Guvern la propunerea Ministerului Educației și Cercetării în baza avizului favorabil al ARACIS.

Procedura de acreditare cuprinde următoarele activități:

- a) organizația autorizată să funcționeze provizoriu elaborează un raport de autoevaluare, folosind ca termeni de referință domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță;

- b) raportul de autoevaluare se depune la departamentul de acreditare al ARACIS împreună cu o cerere de declanșare a procedurii de acreditare;
- c) termenul de depunere a cererii în vederea acreditării nu poate depăși trei ani de la data absolvirii primei promoții, decât cu riscul de a primi sancțiunea ridicării autorizației de funcționare provizorie;
- d) departamentul de acreditare al ARACIS numește o comisie de experți în evaluare și acreditare, din care cel puțin unul provine din rândul minorităților naționale în cazul evaluării unui program sau furnizor în limba unei minorități naționale, care analizează raportul de autoevaluare, verifică, prin vizite la instituția solicitantă, îndeplinirea cerințelor domeniilor, criteriilor, standardelor și a indicatorilor de performanță și elaborează propriul raport de evaluare;
- e) consiliul ARACIS validează raportul experților prin verificarea respectării metodologiei de evaluare externă și propune Ministerului Educației și Cercetării acreditarea sau, după caz, neacreditarea instituției solicitante;
- f) pentru organizațiile care desfășoară activități de învățământ superior, acreditarea se acordă prin lege, la propunerea Ministerului Educației și Cercetării, pe baza avizului ARACIS.

Cererea de autorizare a funcționării provizorii a unui program de studii se rezolvă de către ARACIS în termen de șase luni de la data înregistrării cererii. Programul de studii autorizat funcționează în acel an universitar a cărui dată de începere este ulterioară datei de obținere a avizului ARACIS și a Hotărârii de Guvern. Cererea de acreditare a unui program de studii este formulată de furnizorul de educație după absolvirea programului de studii de către trei serii succesive. Cererea de acreditare se rezolvă de către ARACIS în termen de 6 luni de la data înregistrării cererii, pe baza raportului de autoevaluare și a evaluării externe efectuate de ARACIS.

În intervalul de timp dintre emiterea autorizației de funcționare provizorie și formularea cererii de acreditare, ARACIS organizează vizite periodice de evaluare externă pentru analiza modului de aplicare a criteriilor și standardelor de asigurare a calității.

4.1.2 Obiectivele activităților de autorizare provizorie și acreditare

Obiectivele generale ale evaluării externe în vederea acreditării sunt:

- analiza calității programelor de studii oferite de instituțiile de învățământ superior, iar acolo unde este necesar, susținerea procesului de eliminare a disfuncțiilor și deficiențelor de calitate a învățământului;
- susținerea îmbunătățirii permanente a calității educației prin diseminarea bunelor practici și încurajarea schimbului de experiențe între universitățile care oferă programe similare de studii;
- asigurarea procesului de informare efectivă și accesibilă a publicului în ceea ce privește calitatea programelor de studii prin publicarea propriilor rapoarte de evaluare.

ARACIS oferă informații publice, prin propriile rapoarte de evaluare, cu privire la două aspecte distincte și independente:

- luând ca referință **standardele de calitate** ale unei discipline sau ale unui program de studiu, raportul ARACIS apreciază măsura în care rezultatele scontate ale procesului de învățare, stabilite de însuși furnizorul programului de studii, pot fi efectiv atinse în respectiva instituție;
- **observarea calității oportunităților de învățare** se axează pe eficacitatea procesului de predare-învățare, respectiv pe susținerea academică prin resurse adecvate de învățare a progreselor realizate de studenții din diversele programe.

Obiectivele specifice ale autorizării provizorii și acreditării sunt următoarele:

- a) să asigure comunitățile universitare, beneficiarii și publicul în general, că organizația furnizoare de educație, autorizată sau acreditată să organizeze un

program de studii, demonstrează că satisface standardele minime de calitate ale unei instituții de învățământ superior;

- b) să promoveze angajarea organizației furnizoare de educație în direcția creșterii continue a calității academice, afirmată prin rezultate în învățare și cercetare;
- c) să sprijine instituțiile de învățământ superior pentru a dezvolta un management și o cultură a calității și pentru a demonstra, prin probe și documente relevante, starea acestora;
- d) să determine organizația furnizoare de educație să se autoevalueze și să coopereze în evaluarea ei externă pentru asigurarea și creșterea calității;
- e) să determine organizația furnizoare de educație să coopereze cu alte instituții de învățământ superior în realizarea, monitorizarea și compararea calității academice;
- f) să identifice și să facă publică orice tentativă de funcționare a unui program care nu corespunde standardelor minime de calitate academică.

4.2 Cerințe normative privind autorizarea funcționării provizorii și acreditarea programelor de studii universitare de licență

Precedând prestarea efectivă de servicii educaționale de către un inițiator al unui program de studii universitare de licență, autorizarea provizorie este un proces ce constă, pe de o parte, în verificarea îndeplinirii de către viitorul prestator a condițiilor legale prin care inițiativa sa poate să se materializeze în rezultate de calitate, iar pe de altă parte în analiza capacității sale de a realiza, conform legii, programul de studii propus. Pentru acreditare, sunt avute în vedere experiențele de funcționare și gradul de dezvoltare a unei culturi a calității.

În acest sens, raportul de autoevaluare prezintă, în mod explicit și documentat, date și informații care răspund la un set de **cerințe normative**, cu relevanță organizatorică, iar în celelalte trei capitole se referă la modul în care sunt satisfăcute

criteriile, standardele și indicatorii de performanță menționați în partea a II-a a acestei **Metodologii** pentru cele trei domenii de asigurare a calității: capacitate instituțională, eficacitate educațională și managementul calității.

Prin studierea documentelor puse la dispoziție de prestatorul serviciului pentru care solicită autorizarea sau acreditarea, și, prin vizitele la sediul acestuia, ARACIS verifică îndeplinirea următoarelor **cerințe normative obligatorii**:

1. În ceea ce privește cadrul juridic de organizare și funcționare a instituției de învățământ superior ca organizație furnizoare de educație, misiunea și obiectivele acesteia, astfel:

a) în vederea obținerii autorizației de funcționare provizorie și a acreditării, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada existenței statutului juridic propriu stabilit prin actul de înființare;

b) instituția de învățământ superior, care dorește să obțină autorizația de funcționare provizorie, respectiv acreditarea, trebuie să facă dovada că are o misiune didactică și de cercetare științifică bine precizate;

c) misiunea instituției de învățământ superior are obiective clare și realizabile, cu respectarea normelor legale;

d) misiunea instituției de învățământ superior conține și elemente de specificitate și oportunitate în concordanță cu cadrul național al calificărilor și cerințele pieței forței de muncă.

2. În ceea ce privește personalul didactic:

a) prin personal didactic, conform prezentei hotărâri de guvern, se înțelege personalul care desfășoară activități didactice în instituția de învățământ superior respectivă;

b) personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor didactice;

c) personalul didactic titularizat în instituția de învățământ superior unde are funcția de bază este luat în considerare la autorizarea funcționării provizorii sau acreditare pentru o singură normă didactică constituită conform legii;

d) pentru asigurarea calității activităților didactice, personalul didactic titularizat în învățământul superior nu poate acoperi, într-un an universitar mai mult de trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea;

e) personalul didactic titularizat în învățământul superior conform legii, pensionat la limita de vârstă sau din alte motive, pierde calitatea de titular pe post și este considerat

cadru didactic asociat, neputând să acopere mai mult de o singură normă didactică în instituția respectivă de învățământ;

f) pentru obținerea autorizației de funcționare provizorie instituția de învățământ superior trebuie să aibă la fiecare structură instituțională pentru fiecare program din ciclul de licență, care duce la o calificare universitară distinctă, cel puțin 70 % din totalul posturilor din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, acoperite cu cadre didactice titularizate în învățământul superior conform normelor legale, iar dintre acestea cel puțin 25 % să fie profesori universitari și conferențieri universitari, dar nu mai mult de 50 %. Numărul de cadre didactice cu normă întreagă trebuie să fie mai mare de 40 % din numărul total de posturi didactice constituite conform legii;

g) pentru obținerea acreditării instituția de învățământ superior trebuie să aibă la fiecare structură instituțională pentru fiecare program de studii din ciclul de licență, care duce la o calificare universitară distinctă, cel puțin 70 % din totalul posturilor din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, acoperite cu cadre didactice cu normă de bază sau cu post rezervat, titularizate în învățământul superior conform normelor legale, iar dintre acestea cel puțin 25 % să fie profesori universitari și conferențieri universitari, dar nu mai mult de 50 %;

h) numărul de cadre didactice titularizate în învățământul superior conform normelor legale, luat în considerare pentru autorizarea funcționării provizorii sau acreditarea fiecărei structuri instituționale și pentru fiecare program de studii din ciclul de licență este cel rezultat ținându-se seama de posturile întregi din statele de funcții și de fracțiunile de posturi pe care le acoperă acestea la structura sau programul respectiv;

i) personalul didactic asociat, care nu este titularizat în învățământul superior, poate ocupa temporar un post vacant din statul de funcțiuni al instituției de învățământ superior supusă evaluării de către ARACIS, numai dacă satisface cerințele legale pentru ocuparea postului respectiv;

j) titularii de disciplină trebuie să aibă titlul științific de doctor sau să fie doctoranzi în domeniul disciplinelor din postul ocupat; celelalte cadre didactice trebuie să aibă pregătirea inițială și competențe în domeniul disciplinei predate;

k) pentru obținerea acreditării instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada că titularii de disciplină au elaborat cursuri și alte lucrări necesare procesului de învățământ care acoperă integral problematica disciplinei respective, prevăzută în programa analitică;

l) conducerea instituției de învățământ superior asigură multiplicarea lucrărilor sus-menționate și punerea lor la dispoziția studenților într-un număr corespunzător;

m) cadrul didactic asociat are obligația de a face cunoscut, prin declarație scrisă, conducătorului instituției la care are funcția de bază, precum și celui la care este asociat, numărul orelor didactice prestate prin asociere;

n) cadrele didactice care ocupă posturi de preparator sau asistent trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată;

o) cadrele didactice cu gradul de profesor universitar, specialiști de înaltă clasă într-un anumit domeniu, care au depășit vârsta de pensionare, nu trebuie să reprezinte mai mult de 20 % din numărul total de posturi din statul de funcțiuni;

p) pentru obținerea acreditării, personalul de conducere al instituției de învățământ superior (rector, prorector, decan, prodecan, precum și șefii de catedră) trebuie să fie cadre didactice titularizate în învățământul superior, cu norma de bază în instituția, respectiv structura internă de conducere la care funcționează, să fie profesori sau conferențieri universitari titulari și să nu se afle în condiții de rezervare a postului;

r) instituția de învățământ superior asigură acoperirea pe cel puțin un ciclu de licență activitățile prevăzute la disciplinele din planul de învățământ, cu cadre didactice competente;

3. În ceea ce privește conținutul procesului de învățământ:

a) pentru obținerea autorizației de funcționare provizorie sau pentru acreditare, planurile de învățământ trebuie să cuprindă discipline fundamentale, discipline de specialitate în domeniu și discipline complementare, grupate la rândul lor în discipline obligatorii, opționale și facultative în conformitate cu cerințele normative stabilite pe plan național;

b) disciplinele de studiu din planurile de învățământ sunt prevăzute într-o succesiune logică și au în vedere îndeplinirea următoarelor cerințe:

- definirea și delimitarea precisă a competențelor generale și de specialitate pe domenii de studii universitare de licență în corelație cu competențele corespunzătoare ale studiilor universitare de masterat;

- compatibilitatea cu cadrul de calificări național;

- compatibilitatea cu planurile și programele de studii similare din statele Uniunii Europene și alte state ale lumii, ponderile disciplinelor fiind exprimate în credite de studii ECTS;

c) disciplinele de studii cuprinse în planurile de învățământ au programe analitice în care sunt precizate obiectivele disciplinei, conținutul tematic de bază, repartizarea numărului de ore de curs, seminar și activități aplicative etc., pe teme, sistemul de evaluare al studenților, bibliografia minimală;

d) nomenclatorul disciplinelor cuprinse în planul de învățământ și conținutul acestor discipline precizat prin programele analitice, corespund domeniului de licență și programului de studii pentru care s-au elaborat planurile de învățământ respective și sunt conforme misiunii declarate;

e) anul universitar va fi structurat pe două semestre a 14 săptămâni în medie, cu 20 – 28 ore / săptămână, pentru ciclul I studii universitare de licență, în funcție de domeniile de pregătire universitară;

f) fiecare semestru va avea câte 30 credite de studiu transferabile în sistemul European (ECTS) pentru disciplinele obligatorii, indiferent de forma de învățământ - cursuri de zi, cursuri serale, cursuri cu frecvență redusă, cursuri la învățământul la distanță -;

g) formele de învățământ “seral”, “cu frecvență redusă”, “la distanță” sau alte forme de învățământ care nu presupun prezența obligatorie în campusul universitar, nu se organizează fără a exista și învățământ “de zi”;

h) disciplinele facultative, indiferent de semestrul de studii în care sunt prevăzute în planul de învățământ, se încheie cu “probă de verificare”, iar punctele credit care li se atribuie sunt peste cele 30 ale semestrului respectiv;

i) raportul dintre orele de curs și cele privind activitățile didactice aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) să fie de 1/1, cu o abatere admisă de $\pm 20\%$;

j) în programul de studii universitare de licență pentru care s-au elaborat planurile de învățământ sunt prevăzute stagii de practică de 2 – 3 săptămâni pe an, începând cu anul doi de studii, precum și pentru elaborarea lucrării de licență, la ultimul an de studii;

k) pentru stagiile de practică instituția de învățământ superior a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu unitățile baze de practică, în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării practicii, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ și ai bazei de practică etc.;

l) cel puțin 50 % din formele de verificare ale disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

4. În privința studenților:

- a) recrutarea studenților se face prin proceduri de admitere proprii;
- b) înscrierea la concursul de admitere se face numai pe baza diplomei de bacalaureat sau a altor acte de studii echivalente;
- c) formațiile de studiu (serii, grupe, subgrupe) sunt astfel dimensionate încât să asigure desfășurarea eficientă a procesului de învățământ;
- d) din orarul facultății, pentru programul de studii supus evaluării, rezultă posibilitatea desfășurării normale a procesului de învățământ, în condițiile legii;
- e) promovabilitatea studenților pe fiecare an de studiu să fie de cel puțin 40 % din numărul total de studenți al anului respectiv;
- f) rezultatele obținute de student pe parcursul școlarizării sunt atestate prin foaia matricolă;
- g) instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studiu în altul, în funcție de creditele de studiu (ECTS) acumulate, precum și procedura de promovare a doi ani de studiu într-un singur an;
- h) transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări este reglementat prin regulamente interne și nu se efectuează pe parcursul anului de învățământ;
- i) în vederea acreditării, primele trei serii de absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior autorizate să funcționeze provizoriu susțin examenul de licență la facultățile acreditate care au același domeniu de licență, sau program de studiu, stabilite de ARACIS. Din comisiile de examinare nu pot face parte cadrele didactice care au desfășurat activități la facultățile sau programele de studiu de la care provin candidații care urmează să susțină examenul de licență respectiv;
- j) în vederea obținerii acreditării unui program de studiu, instituția trebuie să facă dovada că:
 - minimum 51 % din totalul absolvenților fiecăreia din primele trei serii de absolvenți au promovat examenul de licență;
 - minimum 40 % dintre absolvenții primelor trei serii de absolvenți sunt încadrați cu contract de muncă legal pe posturi corespunzătoare specializării obținute la absolvire;
- k) diplomele de licență pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior autorizate să funcționeze provizoriu, care susțin examenul de licență la o altă instituție de învățământ superior acreditată, stabilită de ARACIS, și care au promovat examenul, se

eliberează de către instituția organizatoare a examenului de licență, cu specificarea obligatorie a instituției care a asigurat școlarizarea. Diplomele respective sunt recunoscute de Ministerul Educației și Cercetării;

l) conferirea certificatelor și a diplomelor de studii respectă legislația în vigoare.

5. În ceea ce privește cercetarea științifică:

a) domeniul de licență, respectiv programul de studii supus evaluării, dispune de plan de cercetare științifică propriu inclus în planul strategic al facultății și, respectiv, instituției de care aparține, atestat prin documente aflate la catedre, la departamente, la facultate etc.

b) temele de cercetare cuprinse în plan se înscriu în aria științifică a domeniului de licență, programului de studii etc. supuse evaluării;

c) personalul didactic desfășoară activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă;

d) personalul didactic și de cercetare desfășoară activități de cercetare științifică valorificate prin publicații în reviste de specialitate sau edituri din țară recunoscute de CNCSIS sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, seminarii etc. din țară și / sau străinătate, contracte, expertiză, consultanță etc. pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și / sau din străinătate, cu evaluare atestată de către comisii de specialitate etc.;

e) rezultatele cercetării științifice efectuate în cadrul laboratoarelor de cercetare proprii structurii de învățământ supusă evaluării sunt valorificate prin lucrări științifice publicate, brevete etc.;

f) facultatea organizează periodic cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde, iar comunicările sunt publicate în buletine științifice cotate ISBN sau ISSN sau în reviste dedicate activității organizate.

6. În ceea ce privește baza materială:

a) baza materială a instituției de învățământ superior supusă evaluării trebuie să corespundă standardelor care asigură desfășurarea unui proces de învățământ de calitate;

b) în vederea obținerii autorizației de funcționare provizorie, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada cu acte corespunzătoare (acte de proprietate, contracte de închiriere, inventare, facturi etc.), că pentru programul de studii supus evaluării dispune, pentru cel puțin doi ani în avans față de anul școlarizat, de:

- spații adecvate procesului de învățământ în proprietate sau prin închiriere;

- laboratoare proprii sau închiriate cu dotarea corespunzătoare pentru toate disciplinele cu caracter obligatoriu din planul de învățământ care au prevăzute prin programa analitică activități de acest gen;

- soft-uri corespunzătoare disciplinelor de studiu din planul de învățământ și că posedă licență de utilizare;

- bibliotecă dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ pe cicluri de studii universitare (licență și masterat).

c) capacitatea spațiilor de învățământ pentru programul de studii supus evaluării trebuie să fie de:

- minim 1 mp. / loc, în sălile de curs;

- minim 1,4 mp. / loc, în sălile de seminar;

- minim 1,5 mp. / loc, în sălile de lectură din bibliotecă;

- minim 2,5 mp. / loc în laboratoarele de informatică și cele ale disciplinelor de specialitate care utilizează calculatorul electronic;

- minim 4 mp. / loc, în laboratoarele disciplinelor cu caracter tehnic, experimental, de proiectare etc.

d) numărul de locuri în sălile de curs, seminar și laborator trebuie să fie corelat cu mărimea formațiilor de studiu (serii, grupe, subgrupe etc.), conform normativelor Ministerului Educației și Cercetării;

e) se asigură desfășurarea lucrărilor aplicative la disciplinele de specialitate din planurile de învățământ în laboratoare dotate cu tehnica de calcul, astfel încât, la nivelul unei formații de studiu, să existe câte un calculator la cel mult 2 studenți pentru ciclul de licență și un calculator pentru fiecare student, pentru ciclul de masterat;

f) bibliotecile instituției de învățământ trebuie să asigure:

- un număr de locuri în sălile de lectură corespunzător a cel puțin 10 % din numărul total al studenților;

- fondul de carte propriu din literatura de specialitate română și străină care trebuie să existe într-un număr de exemplare suficient pentru a acoperi integral disciplinele din planurile de învățământ, din care cel puțin 50 % să reprezinte titluri de carte sau cursuri de specialitate pentru domeniul supus evaluării, apărute în ultimii 10 ani în edituri recunoscute;

- fondul de carte din biblioteca proprie trebuie să existe într-un număr suficient de exemplare pentru acoperirea necesităților tuturor studenților aflați în ciclul și anul de studii la care este prevăzută disciplina respectivă;

- un număr suficient de abonamente la publicații și periodice românești și străine, corespunzător misiunii asumate.

7. În ceea ce privește activitatea financiară:

a) pentru obținerea autorizației de funcționare provizorie sau acreditării unui program de studiu sau unei structuri de învățământ superior, trebuie să se facă dovada că instituția solicitantă dispune de buget propriu de venituri și cheltuieli pentru activitatea de învățământ superior, cod fiscal și cont la bancă, altele decât cele ale fundației sau asociației în cadrul căreia funcționează;

b) cheltuielile ocazionate de plata salariilor la o instituție de învățământ superior nu trebuie să depășească în fiecare an 65 % din totalul veniturilor;

c) pentru obținerea acreditării, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada că în perioada funcționării provizorii a utilizat cel puțin 30 % din veniturile obținute în fiecare an pentru investiții în bază materială proprie;

d) pentru obținerea acreditării instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada că în perioada funcționării provizorii și-a organizat contabilitate proprie întocmind registrul inventar, bilanț contabil, cont de execuție bugetară și raport de gestiune, din care rezultă că cheltuielile efectuate sunt în concordanță cu legislația în vigoare, veniturile încasate și destinația lor, precum și caracterul non – profit al instituției;

e) taxele școlare ale studenților sunt calculate în concordanță cu costurile medii de școlarizare pe an universitar din învățământul public finanțat de la buget la domeniile de licență sau masterat similare și sunt aduse la cunoștință studenților prin diferite mijloace de comunicare;

f) studenții sunt informați despre posibilitățile de asistență financiară din partea instituției și despre modul de utilizare a taxelor;

g) după trei cicluri de școlarizare ulterioare înființării prin lege, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada că dispune în proprietate de cel puțin 70 % din spațiile de învățământ cu toate dotările necesare acestora;

h) pentru obținerea acreditării, precum și pe parcursul desfășurării activității instituțiilor de învățământ superior acreditate, acestea vor trebui să facă dovada auditării situațiilor lor financiare de către o societate de audit de prestigiu, recunoscută pe plan

național și/sau internațional. Rezultatele auditului împreună cu analiza anuală a execuției bugetului de venituri și cheltuieli vor fi dezbătute de senatul universității și vor fi date publicității.

8. În ceea ce privește activitatea managerială și structurile instituționale:

a) în vederea obținerii acreditării instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada că au fost respectate dispozițiile legale pentru alegerea organelor colective de conducere (consiliul facultății și senat) precum și a cadrelor de conducere de la nivelul catedrelor (departamentelor), respectiv a șefilor de catedre, facultăților (decan, prodecan, secretar științific) și instituției (rector, prorector, secretar științific);

b) pentru obținerea autorizației de funcționare provizorie sau acreditării, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada că dispune de Cartă Universitară, Regulament de Ordine Interioară și Regulament pentru activitatea profesională a studenților;

c) cu ocazia obținerii acreditării precum și după aceasta, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada că s-au respectat condițiile legale pentru publicarea și ocuparea prin concurs a posturilor didactice;

d) pentru obținerea autorizației de funcționare provizorie și a acreditării, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada existenței unei organigrame încadrată cu personal propriu care corespunde din punct de vedere al calificării profesionale, condițiilor cerute pentru ocuparea posturilor prevăzute;

e) în vederea obținerii autorizației de funcționare provizorie sau acreditării, instituția de învățământ superior trebuie să facă dovada organizării evidenței activității profesionale a studenților în conformitate cu legislația aplicabilă Ministerului Educației și Cercetării în domeniu, pe formulare omologate în acest scop (cataloge, centralizatoare, registre matricole, foi matricole, diplome etc.).

f) În perioada de funcționare provizorie, instituția de învățământ superior este obligată să respecte standardele care au stat la baza acordării autorizației. Structurile instituționale de învățământ superior și condițiile de funcționare a programelor de studii, respectiv specializărilor pentru care au fost acordate autorizații de funcționare provizorie se pot modifica numai în condițiile reluării procedurilor de evaluare. Consiliul ARACIS, precum și alte autorități publice abilitate prin lege efectuează controale anual și ori de câte ori se consideră necesar, fără percepere de taxe, iar atunci când se constată neîndeplinirea standardelor de calitate se aplică prevederile Art.34 din OUG 75/2005 privind asigurarea calității educației.

Cerințele normative menționate vor fi detaliate pe domenii de licență și programe de studii de către fiecare departament de specialitate în raport de specificul specializării și forma de învățământ

Modul de îndeplinire a acestor cerințe normative obligatorii trebuie certificat prin documente justificative. Informația certificată răspunde fiecărei cerințe și se prezintă în primul capitol al raportului de evaluare. Documentele justificative corespunzătoare se prezintă în anexe. După acest capitol prim al raportului de autoevaluare, urmează trei capitole pentru cele trei domenii de asigurare a calității: capacitate instituțională, eficacitate educațională și managementul calității.

4.3 Etape metodologice privind autorizarea funcționării provizorii și acreditarea programelor de studii universitare de licență

În temeiul OUG 75/2005 privind asigurarea calității educației, Consiliul interimar al ARACIS elaborează metodologia de evaluare externă, respectiv metodologia de autorizare pentru funcționarea provizorie și metodologia de acreditare.

(1) *Metodologia de autorizare* pentru funcționarea provizorie a unui program de studii și de calificare sau a oricărei structuri de învățământ superior presupune parcurgerea următoarelor etape succesive de lucru:

a) în baza cererii de declanșare a procedurii de evaluare externă în vederea autorizării funcționării provizorii depusă la departamentul de acreditare al ARACIS de către furnizorul de educație, Consiliul ARACIS hotărăște declanșarea procedurii de evaluare externă dacă sunt îndeplinite cumulativ două condiții:

- furnizorul de educație a depus o dată cu cererea și raportul de evaluare internă, elaborat conform prevederilor Art. 10 din OUG 75/2005 pentru structura de învățământ la care se solicită autorizarea funcționării provizorii;

- se face dovada cu acte că s-a achitat taxa prevăzută de lege pentru activitatea de autorizare a funcționării provizorii;

b) departamentul de acreditare al ARACIS numește o comisie de 3 experți în evaluare și acreditare dintre cei înscriși în registrul de evaluatori al ARACIS, care au pregătire de specialitate în domeniul structurii de învățământ supusă evaluării. Această comisie analizează raportul de evaluare internă și verifică prin vizită la instituția solicitantă îndeplinirea standardelor pe domeniile și criteriile prevăzute la Art. 10 din OUG 75/2005, aprobate prin hotărâre a Guvernului. Rezultatele verificărilor sunt consemnate de membrii comisiei în “Fișa vizitei, în vederea autorizării funcționării provizorii”, care este semnată de toți membrii comisiei. Pe baza Fișei vizitei, în vederea

autorizării funcționării provizorii, membrii comisiei elaborează “Raportul de evaluare, în vederea autorizării funcționării provizorii”, în care propun sub semnătură autorizarea sau, după caz, neautorizarea funcționării provizorii a structurii de învățământ pentru care s-a cerut autorizarea;

c) Raportul de evaluare întocmit de experți se înaintează pentru analiză către Departamentul de specialitate al ARACIS pentru domeniul fundamental de științe în care se încadrează structura de învățământ supusă evaluării cu scopul de a valida raportul experților prin verificarea respectării metodologiei de evaluare externă și apoi îl propune spre dezbateri și validare în Consiliul ARACIS;

d) Consiliul ARACIS pe baza concluziilor reieșite din dezbateri elaborează “Raportul Consiliului” pe care îl înaintează Ministerului Educației și Cercetării cu propunerea de acordare sau, după caz, de neacordare a autorizației de funcționare provizorie structurii de învățământ solicitante. Propunerea de acordare sau, după caz, de neacordare a autorizației de funcționare provizorie se validează în urma supunerii votului membrilor Consiliului care trebuie să fie de acord cu propunerea respectivă în proporție de jumătate plus unu din numărul total de membri ai Consiliului, respectiv 8 voturi “pentru”. Acest raport trebuie să poarte semnăturile împuternicitului Consiliului ARACIS pentru domeniul fundamental de știință, respectiv, precum și ale membrilor biroului ARACIS;

e) Ministerul Educației și Cercetării, pe baza avizului favorabil al ARACIS întocmește proiectul de Hotărâre de Guvern pe care îl înaintează Guvernului în vederea emiterii Hotărârii de Guvern pentru acordarea autorizației de funcționare provizorie.

f) În situația în care, cu ocazia monitorizării anuale a programelor de studii universitare de licență autorizate să funcționeze provizoriu, se constată că după primii doi ani de funcționare nu se respectă standardele avute în vedere la autorizare, și nu s-au întreprins măsurile necesare în vederea acreditării, Consiliul ARACIS poate propune Ministerului Educației și Cercetării retragerea autorizației de funcționare provizorie a structurii respective de învățământ superior.

(2) *Metodologia de acreditare* a unui program de studii și de calificare sau a oricărei structuri de învățământ superior implică parcurgerea următoarelor etape succesive de lucru:

a) în baza cererii de declanșare a procedurii de evaluare externă și de acreditare depusă la departamentul de acreditare al ARACIS de către furnizorul de educație,

Consiliul ARACIS hotărăște declanșarea procedurii de evaluare externă dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- între data absolvirii primei promoții și data depunerii cererii în vederea acreditării există un interval de timp de 2 ani, cu mențiunea că depășirea acestui termen se sancționează cu ridicarea autorizației de funcționare provizorie (Art. 31(c));

- furnizorul de educație a depus o dată cu cererea și raportul de evaluare internă elaborat conform prevederilor Art. 10 din OUG 75/2005 pentru structura de învățământ la care se solicită acreditarea, folosind ca termeni de referință standardele specifice etapei de acreditare;

- se face dovada cu acte că s-a achitat taxa prevăzută de lege pentru activitatea de acreditare.

b) departamentul de acreditare al ARACIS numește o comisie de 3 experți în evaluare și acreditare dintre cei înscriși în registrul de evaluatori al ARACIS care au pregătire de specialitate în domeniul structurii de învățământ supusă evaluării. Această comisie analizează raportul de evaluare internă și verifică prin vizite la instituția solicitantă îndeplinirea standardelor referitoare la domeniile și criteriile prevăzute la Art. 10 din OUG 75/2005, aprobate prin hotărâre a Guvernului. Rezultatele verificărilor sunt consemnate de membrii comisiei în “Fișa vizitei, în vederea acreditării” care este semnată de toți membrii comisiei. În baza Fișei vizitei în vederea acreditării, membrii comisiei elaborează “Raportul de evaluare în vederea acreditării” în care propun, sub semnătură, acreditarea sau, după caz, neacreditarea structurii de învățământ pentru care s-a solicitat acreditarea;

c) Raportul de evaluare întocmit de experți se înaintează pentru analiză către Departamentul de specialitate al ARACIS pentru domeniul fundamental de științe în care se încadrează structura de învățământ supusă evaluării, care validează raportul experților prin verificarea respectării metodologiei de evaluare și îl propune spre dezbateri și validare în Consiliul ARACIS;

d) Consiliul ARACIS pe baza concluziilor reieșite din dezbateri elaborează “Raportul Consiliului” pe care îl înaintează Ministerului Educației și Cercetării cu propunerea de acreditare sau, după caz, de neacreditare a structurii de învățământ solicitante. Propunerea de acreditare sau, după caz, neacreditare a structurii de învățământ solicitante, se validează în urma supunerii votului membrilor Consiliului care trebuie să fie de acord cu propunerea respectivă în proporție de jumătate plus unu din numărul total de membri ai Consiliului, respectiv 8 voturi “pentru”. Acest raport trebuie să poarte

semnăturile împuternicitului Consiliului ARACIS pentru domeniul fundamental de știință respectiv, precum și ale membrilor biroului;

e) Ministerul Educației și Cercetării, pe baza avizului favorabil al ARACIS întocmește proiectul de Hotărâre de Guvern pe care îl înaintează Guvernului în vederea emiterii Hotărârii de Guvern pentru acreditarea programului de studii respectiv. În cazul furnizorilor de educație de învățământ superior, acreditarea instituțiilor, respectiv universităților, se face prin lege, promovată de Guvern, tot la inițiativa Ministerului Educației și Cercetării și pe baza avizului ARACIS;

f) în condițiile în care ARACIS constată că nu sunt îndeplinite standardele de calitate, informează Ministerul Educației și Cercetării, care aplică prevederile Art. 34 din OUG 75/2005 privind Asigurarea Calității Educației.

4.4 Acreditarea instituțiilor organizatoare de studii universitare de masterat (I.O.S.U.M)

În anul universitar 2006-2007 funcționează, până la finalizarea studiilor, programele de masterat existente. Pentru anul universitar 2007-2008 și pentru anii universitari următori se va organiza admitere numai la acele programe de studii de masterat care au fost acreditate și care funcționează în instituții organizatoare de studii universitare de masterat (IOSUM) acreditate în acest sens. În perioada anului universitar 2006-2007, universitățile care au programe de studii universitare de licență acreditate pot formula cereri către ARACIS și rapoarte de autoevaluare corespunzătoare pentru acreditarea ca instituții organizatoare de studii universitare de masterat.

Studiile universitare de masterat se organizează în următoarele domenii fundamentale: științe exacte, științe ale naturii, științe umaniste, teologie, științe juridice, științe sociale și politice, științe economice, arhitectură și urbanism, științe agricole și silvice, științe medicale, științe inginerești, științe militare și informații, arte. Fiecărui domeniu îi pot corespunde mai multe specializări sau programe de masterat. Totodată pot fi organizate programe disciplinare sau interdisciplinare de masterat. Orientarea programelor de master poate fi de cercetare, în sensul aprofundării unui domeniu științific disciplinar, de complementaritate, în sensul aprofundării interdisciplinare sau transdisciplinare a unui domeniu de studiu, sau de profesionalizare, în sensul dobândirii de competențe profesionale într-un domeniu specializat.

Pentru acreditarea unei instituții organizatoare de studii universitare de masterat se aplică domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță prezentați în partea a II-a a acestei **Metodologii**. Acestea sunt particularizate în raportul de autoevaluare pentru fiecare domeniu de specializare, iar în cadrul acestuia pentru fiecare program (specializare) de master. De asemenea, în evaluarea externă pentru acreditare se aplică prevederile *H.G. nr. 404 / 2006 privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de masterat* la care se adaugă și următoarele cerințe:

1) au dreptul să organizeze cicluri de studii de masterat numai instituțiile de învățământ superior acreditate în cadrul domeniilor de licență acreditate.

2) standardele cerute pentru acreditarea programelor din ciclul de licență se vor avea în vedere și la acreditarea programelor din ciclul de masterat cu următoarele cerințe:

a) pentru acreditarea unui program de studii de masterat trebuie să se facă dovada că:

- misiunea de învățământ și de cercetare științifică asumată se justifică prin elemente de pertinență și oportunitate în raport cu nomenclatorul național de calificări și respectiv, cerințele pieței forței de muncă și se raportează la obiectivele de învățământ și de cercetare științifică;

- misiunea de învățământ și de cercetare științifică asumată se încadrează în profilul și specializarea unității de învățământ organizatoare;

b) pentru acreditarea unui program de studii de masterat, toate posturile didactice de predare constituite conform normelor legale vor fi acoperite de cadre didactice titularizate în învățământul superior potrivit legii, având gradul de profesor universitar, conferențiar universitar sau lector/șef de lucrări, cu titlul științific de doctor în domeniul disciplinelor din postul ocupat, din care cel puțin 80 % să fie angajați cu norme de bază. Restul activităților didactice de seminarizare, lucrări aplicative, proiecte etc., pot fi acoperite și de alte cadre didactice titularizate în învățământul superior cu titlul științific de doctor în specialitatea disciplinelor aflate în postul didactic pe care îl ocupă, angajate cu norma de bază în instituția respectivă;

c) instituția de învățământ superior va dispune de laboratoare proprii de cercetare în domeniul programului de studii universitare de masterat pentru care se solicită acreditarea, dotate în mod corespunzător.

În vederea acreditării unui program de studii de masterat, toate cerințele solicitate prin prezenta metodologie, trebuie să fie confirmate prin documente justificative întocmite de instituția de învățământ superior care solicită acreditarea.

4.5 Acreditarea instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat (I.O.S.U.D)

În anul universitar 2006-2007 funcționează, până la finalizarea studiilor, programele de doctorat existente. În anul universitar 2007-2008 vor funcționa și se va organiza admitere numai la programele de doctorat acreditate în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat (IOSUD) acreditate în acest sens. În perioada anului universitar 2006-2007, ARACIS în colaborare cu Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare procedează la acreditarea IOSUD și a programelor de studii universitare de doctorat în temeiul prevederilor acestei **Metodologii**, în special a celor din partea a- II-a a Metodologiei, și ale *H.G. nr. 567 / 2005, privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat*. Acreditarea unui IOSUD se face pe domenii, respectiv pe programe universitare de doctorat.

Considerații finale

Metodologia se aplică începând cu anul universitar 2006-2007. Pe baza prevederilor ei, Consiliul ARACIS îndeplinește până în data de 30 septembrie 2007 următoarele obiective:

1. aplică **Metodologia** pentru rezolvarea cererilor de autorizare a funcționării provizorii și de acreditare pentru programe de licență, master și doctorat;
2. aplică experimental **Metodologia** în universitățile acreditate care se oferă voluntar pentru pilotare; în perioada de experimentare se vor îndeplini următoarele obiective:
 - a) testarea relațiilor dintre domenii, criterii, standarde și indicatorii de performanță;
 - b) precizarea limitelor de variație ale indicatorilor de la nivelul minim până la nivele de referință opțională cât mai înalte;
 - c) elaborarea și validarea ghidurilor de autoevaluare și a ghidurilor de evaluare și asigurare externă ale calității.
3. elaborarea unui raport privind starea calității în învățământul superior și un set de recomandări privind îmbunătățirea calității;
4. formularea, împreună cu CNFIS și CNCSIS a unor propuneri către Ministerul Educației și Cercetării privind relația optimă dintre starea instituțională a calității și finanțarea din fonduri publice.